O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV.№

Milliy tiklanish — millat kelajagi

Milliy tiklanish

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Har oyda ikki marta chop etiladi

O'zbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

2005 yil, 4 mart, Juma

5 (311) son

МИЛЛИЙ КУРАШ ВА МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ ҒОЯЛАРИ БОҚИЙ

Бугун ўзбек кураши жаҳонни забт этди. Дунёнинг 74 мамлакатида миллий кураш федерациялари фаолият кўрсатмоқда. Албатта, бу ЎзМТДПнинг ҳар бир аъзосини ғурурлантиради. Шу билан бирга, миллий курашимиз тарғиботчиларини, паҳлавонларимизни халқимизнинг навбатдаги Миллий Уйғониш давридаги партиямизнинг энг яқин ҳамкори ва шериги деб билади. Партиямиз сафида полвонлар, кураш бўйича халқаро тоифадаги ҳакамлар борлиги бизни мамнун этади. Партия фаоллари уларнинг сафлари янада кўпайишини истайди. Бу борада миллий руҳ ва дунёқарашга эга, руҳан ва қалбан ватанпарварлик ғояларини ифода этаётган, истиқлол ғоясига садоқатли ёшларга, ўз манфаатини умуммиллий манфаатлар билан уйғунликда кўраётган фуқароларга, зиёлиларга ва партиянинг дастурий мақсадларига хайрихоҳ бошқа ижтимоий қатламларга суянади. Партия халқ орасига кириб бориш учун барча имкониятлардан фойдаланади .Дунёга полвонлари билан танилган миллий кураш орқали «Миллий тикланиш» партияси ғояларини тарғиб қилиш ҳам мақсадга мувофиқ келади. 5 қитъани забт этган Ўзбек кураши мусобақаларида ЎзМТДП номи ҳам жаранглаб туришини, партиямиз тимсоли туширилган байроқлар ҳилпираб туришини астойдил хоҳлаймиз.

Пойтахтдаги муҳташам «Dedeman» меҳмонхонаси. Бу ерга бутун мамлакатимизнинг минтақаларидан ўзбек паҳлавонлари ва уларнинг сардорлари, «Миллий тикланиш» демократик партиясининг фидойилари жам бўлишган. Кураш Халқаро Ассоциацияси билан Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг миллий қадрият-лар, миллий ғурур ва миллий истиқлол йўлида ҳамкорлик ўрнатишга бағишланган йиғилиши бошланди. Анжуманда ЎзМТДП Марказий кенгаши аъзолари, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги «Миллий тикланиш» фракцияси вакиллари, Кураш Халқаро Ассоциацияси раҳбарияти, таниқли полвонлар, кураш бўйича жаҳон ва мамлакат чемпионлари, кураш ишқибозлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этишди.

Йиғилишни Олий Мажлис депутати, ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши аъзоси, кураш бўйича халқаро тоифадаги ҳакам Олимжон Ўсаров очиб, сўзни Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги «Миллий тикланиш» фракцияси раҳбари, Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси раиси Хуршид Дўстмуҳамедовга берди.

— Аввало, учрашувга ташриф буюрган отахон полвонларнинг қадамларига ҳасанот, — дея сўз бошлади партия раҳбари. — «Миллий тикланиш» партияси бу йил ўн ёшга тўлади. Ўзбек курашининг уч ярим минг йиллик тарихи бор. Лекин уларнинг ғоялари ва қараш-лари, ният ва хоҳишлари бир-бирига ҳамоҳанг. Шу боисдан ҳам қўлни-қўлга бериб турибмиз. Миллий кураш — бу миллий қадрият. Партиямизнинг мақсади ҳам миллий қадрият-ларни тиклаш. Дунёни забт этишда курашчиларимиз сиёсатчилардан анча илгарилаб кетишди. Партиямиз Мағрурланиб айтаманки, бу фақат мустақиллик шарофати. Курашчиларни биринчи бўлиб «Миллий тикланиш» партияси ҳамкорликка таклиф қилганидан беҳад хурсандмиз. Кураш халқаро спорт турига айланди. Энг қувончлиси, кураш жаҳон спорти тарихида энг тез ва шиддат билан ривожланаётганини бутун жаҳон тан олаётир. Ўзбек курашида халқимиз руҳиятига хос бўлган ҳалоллик, инсонпарварлик хусусиятлари мужассамлашган. Ҳа, кураш мақсадга ҳалол эришиш ўйинидир.

— Бу йиғилиш ўзгача бир муҳаббат билан ўтаётир, — дейди Бобур халқаро жамғармаси раиси, Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгаши аъзоси Зокиржон Машрапов. — Агар ёш бўлиб қолсам, мен ҳам курашчи бўлардим. Бобур халқаро жамғармаси билан ЎзМТДП Низомлари деярли бирдек. Ўзаро ҳамкорлигимиз жуда ижобий натижа берди. Курашчилар ва «Миллий тикланиш»чилар ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик ҳам жуда сафида дунёни ларзага солган полвонларимиз бўлишини хоҳлаймиз.

Сўз навбати Кураш Халқаро Ассоциацияси Президенти, ўзбек кураши қоидалари асосчиси Комилжон Юсуповга берилди.

— Бугун биз учун тарихий кун, — дейди курашчилар сардори. — Президентимиз Ислом Каримов мустақилликка эришганимизнинг биринчи кунларидан бошлаб мамлакат келажагини миллий қадриятларда кўришини айтиб келаётир. Миллатни, миллий қадриятларни бугун биз қанчалик улуғласак, биздан кейинги авлод бизни ҳам шундай улуғлайди. Бутун дунё бизни шу қадриятлар орқали таниётир. Бизнинг курашда мағлублар азобланмайди, инсонийлик билан муносабатда бўлинади. Йиқилганни ҳам елкасига қоқиб, турғазиб қўйилади. «Миллий тикланиш» партиясининг довруғи ҳам бутун дунёга таралади, деб умид қиламан.

— Қадди тик одамгина курашга туша олади, — деб сўз бошлади ЎзМТДП Марказий кенгаши аъзоси, «Муштум» журнали бош муҳаррири Ашурали Жўра-ев. — Мустақилликдан аввал миллий курашимиз ҳақида газетада мақола эълон қилиб, «юқори»дан гап эшиттанмиз. Мана бугун эса, мустақиллик шарофати билан ўзбек кураши жаҳоннинг етакчи спорт турига айланди. Маънавий ва жисмоний кучни бирлаштириб, бир тану бир жон бўлиб, улуғ мақсадларга албатта эришамиз.

— Кураш туйғуси халқимиз қонига сут билан кирган, — дейди ЎзМТДП котиби, Олий Мажлис депутати Шарифа Салимова. — Азал-азалдан полвон оналарига «Боламизни бағрингизга бир босиб беринг, бизнинг ўғлимиз ҳам полвон бўлсин», деб мурожаат қилишган. Болалигим ўтган Паркентда ҳам кўп полвонлар бўларди. Курашни тошма қилиш учун одамлар майдонларга тўлиб кетишарди. Дунё ўзбек курашига ҳам оқ фотиҳа берди. Ўзбек кураши жаҳонда ўрнини топди. «Миллий тикланиш» партияси фидойиларининг маънавий булоқлари курашчиларимизга мадад бўлиб хизмат қилади.

— «Миллий тикланиш» партияси ўзига хос, яраширқли ишга қўл урибди, — дейди таниқли спорт журналисти, «Ўзбекистон овози» газетаси бош муҳаррири Сафар Остонов. — Миллий қадриятлар ҳам, миллий кураш ҳам ҳаммамизники. Курашни оммалаштиришга ҳисса қўшмоқчи бўлганларни қўллаб-қувватлаймиз. Ниятимиз, ўзбек кураши олимпиада ўйинлари қаторидан жой олсин.

— Спортнинг ҳамма турлари ривожланишидан биз, «Миллий тикланиш»чилар манфаатдормиз, — деб сўз бошлади ЎзМТДП котиби, «Миллий тикланиш» газетаси бош муҳаррири Иброҳим Ғафуров. — Курашимиз сиймолари, паҳлавонлар миллий тикланиш сиёсатига хиёнат қилади деган умиддамиз. Биз зиёлилар эса, курашни тарғиб қилаверамиз. Ҳамкорлигимиз икки томон учун ҳам самара беради.

Йиғилишни Комилжон Юсупов якунлаб шундай деди:

— Яқинда Англияда бўлдик. Курашни улар ҳам севиб қолганини кўриб жуда қувондик. Ассоциацияга аъзо бўлиб кириш учун ўнлаб давлатлар навбатда турибди. Бу билан қанча ғурурлансак арзийди. Биз «Миллий тикланиш» партиясини доимо қўллаб-қувватлаймиз. Ўзбек курашининг олам-шумул довруғ қозониши мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов номи, саъй-ҳаракатлари билан чамбарчас боғлиқ. Мамлакатимиз раҳбарининг юксак минбардан туриб «Биз XXI асрга энг катта бойлигимиз — мустақиллик тиклаган миллий қадриятларимиз ва курашимиз билан бирга ўтамиз» деб айтган гаплари бугун мана шу муҳташам кошонада ўтказилаётган учрашувимиз ва апрел ойида кўҳна Термиз шаҳрида ал Ҳаким ат-Термизий халқаро турнири ўтказилиши олдидан тузилажак ҳамкорлик битими учун дастурий аҳамият касб этади.

Иштирокчилар учун «Ўзбек кураши — боқий анъана» фильмининг тақдимоти бўлиб ўтди.

Учрашув сўнгида оммавий ахборот воситалари вакиллари учун матбуот анжумани уюштирилди.

Ўзбек халқи қанчалар боқий бўлса, унинг миллий кураши ва миллий тикланиш ғоялари ҳам шунчалар боқий эканига ишонамиз.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ, «Миллий тикланиш» махсус мухбири.

Нўъмонжон Муҳаммаджонов олган суратлар.

Ҳуршид ДЎСТМУҲАМЕДОВ:

«Миллий кураш бу миллий қадрият, партиямизнинг мақсади ҳам миллий қадриятларни тиклаш».

Комилжон ЮСУПОВ:

«Бутун дунё бизни миллий кураш орқали таниётир. Чунки кураш мақсадга ҳалол эришиш ўйинидир».

Зокиржон МАШРАПОВ:

«Кураш бўйича Андижонда Бобур хотирасига бағишлаб мусобақалар ўтказилса деган таклифим бор».

Қуддус АЪЗАМ:

«Бизнинг курашда мағлублар азобланмайди, йиқилганни ҳам елкасига қоқиб турғизиб қўйилади».

Шарифа САЛИМОВА:

«Кураш туйғуси халқимиз қонига сут билан кирган».

Нафосат байрами муборак!

ҚАДАМИНГИЗ ЕТГАН ЖОЙ БАҲОР...

Деразамнинг остида бир туп
Ўрик оппоқ бўлиб гуллади.
Ҳар баҳорда шу бўлар такрор,
Ҳар баҳор—да шундай ўтади...

Турфа ишлар, турли юмушлардан, қишнинг қаҳратонидан безган, баҳорнинг йўлига кўз тутиб чарчаган дилинг ҳар гал баҳор қачон, қандай ҳолда кириб келганини англамай қолади. Ва бир кун деразадан ўрик новдасида очилай деб турган куртаклар мўралайди. Бирдан уйғониб кетади юрагинг...

Баҳор. Бир қарашда сокингина, маъсумгина кириб келаётгандек кўринган бу фасл кўнгилларга, тирик кўнгилларга пўртаналар, вулқонлар билан кириб келади. Ва уйғониш фаслига табиат, бутун борлиқ итоаткорлик билан бош эгади.

«Адирлар кўтарди ям-яшил исён» дея ёзади бир шоир баҳор ҳақида. Баҳор чиндан гўзал исёнлар, уйғониш даъватлари билан ташриф буюради. Дарахт новдаларида маъсум боқиб турган чечаклар, бош кўтарган майсалар, қушларнинг чуғур-чуғурлари, ёришиб турган борлиқ, сўлим оқшомлар кўнглинг кенгликларига ҳурлик, эркинлик олиб киради.

Ўзбекистон баҳори. Халқимиз учун кўклам кириб келишининг ўзи бир байрам, бу фаслда нишонланадиган байрамлар эса, ўз маъно-мазмуни билан барча юртдошларимизнинг севимли байрамлари.

Баҳорга нисбат бериладиган ташбеҳлар бисёр ва ҳамма ташбеҳлар, ўхшатишлар ўз нафосати билан бу фаслга ярашиқ.

Баҳор ва Аёл. Ажиб мужассамлик, ажиб уйғунлик. Баҳорнинг илк кунларида нишонланадиган 8-март Халқаро хотин-қизлар куни бу уйғунликнинг гўзал ибтидоси гўё.

Баҳор мунислик билан ҳеч қандай қийинчиликларсиз борлиқни забт эта боради. Аёлнинг мавжудлиги ҳам шундай. Баҳор ҳаётнинг, борликнинг , яшашнинг маъноларига ҳис қила олиш билангина етишингни тушунтира боради. Аёл гўзаллиги, унинг ҳусну камоли ҳам оламда улуғ бир қудрат мавжудлигини кўнглингга сингдиради.

«Аёл мавжудлигининг ўзи зийнат» деган сўз нақадар тўғри айтилган. Аёл борки бу оламда ҳаёт бор. Баҳор ва Аёл моҳияти-нинг бирлиги, ўхшашлигининг ибтидоси шу бўлса не ажаб. Бу ўхшашлик, уйғунлик-нинг яна бир омили МЕҲР. Баҳор қуёши-нинг нурлари вужудингизни, ҳисларингизни аллалаб ўтганда, кўкламнинг илиқ еллари юзингизга тортинибгина урилганда юрак-юрагингизда бир Меҳр уйғонаётганини, бу меҳр кўкламнинг сизга бераётган муҳаббати туфайли туғилаётганини ҳис қиласиз. Бу олам меҳр билан тирик. Аёл номи эса, ҳамиша меҳр-муҳаббат билан ёнма-ён юради.

Баҳор-неъмат, эркни, ҳурликни, чин муҳаббатни ҳис қила олган дилларнинг қадрдони. Аёл бу оламдаги борлиқ яратилмишлар ичра муҳаббатга лойиғи. Гарчи борлиғи меҳрдан иборат, бутун оламга муҳаббат беришга қодир бўлса-да эътиборга, эътирофга ҳамиша ташна ҳилқат.

Қишнинг қоронғу кунларида димиққан юраклар баҳор келгач чин маънода озодлик нафасини ҳис қилади. Аёлнинг борлиги, унинг меҳру муҳаббати ҳам инсонга асли кимлигини, бу олам нега яратилганлигини эслатиб туради. Аёлнинг борлиги эзгулик, баҳорнинг ташрифи эзгулик ташрифи.

Баҳор инсон кўнглида ёруғлик умидлари уйғонишидан бошланади. Кўклам-буюк қудратнинг нодир асари. Уни ҳис қила билиш керак. Аёл ҳам шундай гўзал асар. Инсон томонидан яратилган, дунёни лол қолдириб келаётган мўъжизаларнинг туғилиши ҳам инсониятнинг Аёлга бўлган юксак меҳри, севгиси, ҳурмати тимсолидир. Биргина мисол-Ҳиндистондаги Тож Маҳал обидаси. Буюк севги ёдгорлиги. Тўғрироғи, Аёлга бўлган муҳаббатнинг рамзи. Айтиш жоизки, Аёл бундай юксак ҳурматга лойиқ зот. Аёл бор экан бундай мўъжизалар яратилиши, яшаши баҳор борлиги бахтидек ўлмас ҳақиқатдир.

Баҳор келганда яшашинг кераклигини, яшаганда ҳам яхшилик учун яшашинг кераклигини англайсан. Балки шунинг учун ҳам баҳорни яшнаш, яшариш фасли дермиз...

Аёллар ҳаёт давомчиларидир. Баҳорнинг ҳам, аёлнинг ҳам энг буюк хизматлари башарият яшовчанлигини таъминлаш имконияти атоэтилганидадир.

«Аёл — бу покликдан яралган маъво, бир қўлида бешик, бирида дунё» деган эди яна бир шоир. Ўзбек аёли бугун ҳар жабҳада фаол. У оилада севимли аёл,меҳрибон она, оқила келин,жамият ишларида ҳам ўз ўрнига, ўз фикрига эга. Юртимиз аҳолисининг 50 фоиздан зиёдини хотин-қизлар ташкил қилади. Ҳозирги кунда республикамизда 20 мингдан ортиқ аёл тадбиркорлик билан шуғулланмоқда. 6 мингдан ортиқ аёл фан доктори, фан номзодлари, яна қанча аёл фермер, ўқитувчи, шифокор... Бир сўз билан айтганда, хотин-қизларимиз ер юзининг бошқа мамлакатларидаги уддабурон, ўз касбининг устаси бўлган аёллару қизиқконлар, қақажон қизлардан кам эмас.Буни юртимиз тарихидаги муҳим воқеалардан бири бўлган сайлов жараёнларида кузатдик. Аёлларнинг сиёсат майдонидаги ҳозиржавоблиги, шижоати, ташкилотчилик фазилатлари таҳсинга лойиқ.

Баҳорнинг биринчи куни... Момо Ҳавонинг нафаси хонага кириб келди. Аёл борки, уйда озодалик, саришталик бор. Хона гуллари ҳам унинг меҳрига мушток. Улар ҳар куни хонадон соҳибасининг кўнгил булоғидан сув ичади. Бир оздан сўнг уйга хонадон соҳиби кириб келади. Ошхонадан тансиқ таомнинг иси димоққа урилади. Остонада мулойим чеҳра унга пешвоз чиқади...

Аёл боши билан уй-рўзғор ташвишларидан ортиниб, жамият ишларига вақт топа олаётган, нафақат вақт топган, балки, сезиларли ишларни қилишга улгураётган хотин-қизларимизни кўриб, ўзбек аёлининг бугун жамиятнинг турли жабҳаларида ўзига хос ўринга эга эканлигига иқрор бўласан киши.

Хуллас, бугун нафосат байрами арафасида туриб, яна нима ҳам дейиш мумкин. Табаррук онахонларимиз, саришта уй бекалари, ораста опа-сингилларимиз, муниса қизларимиз гулдек очилиб, бахтли яшасин! Соғ-омон бўлишсин! Уларнинг лабларидаги самимий табассум йўқолмасин!

Ишонинг,умр йўллари СИЗ билан чиройли, СИЗ билан гўзал!

СИЗнинг қадамингиз етган жой баҳорга юз очади доим.

Зумрад ВАҲОБОВА.

АЁЛ ВА ЖАМИЯТ

Республика Акционерлик Тижорат банки «Ғалла банк»да оила ва жамиятда аёлларнинг тутган ўрни ва роли мавзусида учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатаси депутатлари, «Миллий тикланиш» фракцияси аъзолари Шарифа Салимова ва Олимжон Ўсаровлар иштирок этишди. Учрашув мавзусидан келиб чиқиб йиғилганлар бугунги кунда жамиятда аёлларнинг ўрни, турли соҳалардаги фаоллиги шуларнинг натижаси ўлароқ аёлларнинг ортиб бораётган мавқеи хусусида гапириб ўтдилар.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати қўшма йиғилишида сўзлаган маърузасида таъкидланган жамиятнинг барча жабҳаларини либераллаштириш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтилди. Шунингдек, депутатлар «Миллий тикланиш» партияси ва унинг Олий Мажлисдаги фракцияси олдида турган мақсад ва вазифалари ҳақида, партиянинг келгусидаги режалари хусусида гапириб бердилар.

Ўз мухбиримиз.

Зулфияхоним қизлари

ТОҒДЕК ИҚБОЛИНГНИ ТОЖЛАРИ ПОРЛОҚ!

Чиғатой қабристони. Осудалик, сокинлик ҳукмрон бу ерда. Бу сокин гўшада ўзбекнинг ёниқ қалбли, эзгулик деб яшаган чин фарзандлари, абадиятта дахлдор умр соҳибларининг хоки ётибди. Уларнинг бу ёруғ оламда қилган эзгу ишу солиҳ амаллари ёдимизда. Улар замонлар оша абадий яшайди...

Қабрлар оралаб борар эканман Зулфияхоним ва Ҳамид Олимжонларнинг қабри узра ёзилган ушбу мисралар қалбимни жунбушга келтирди:

Ўлсам ёнгинангда қолсам бир умр,
Ўттиз ёш ёйиқ соч, кўзларим гирён.
Жуфт кўрсин зурриёт, шеърхон булут нур
Қадам етганича кетсак икковлон.

Ўлкамизга маъсума баҳор кириб келди. Баҳорнинг илк кунида таваллуд топган, ўзбек шеъриятига ўзининг баҳорий гўзаллиги, теран тафаккури, аёл қалбидаги нафосатини олиб кирган Зулфияхоним орамизда бўлганларида айни шу чоғда қутлуғ ва муборак 90 ёшни қаршилаган бўлардилар.

Зулфияхоним ўзбек шеъриятининг ёниқ бир сиймоси. Унинг ҳар бир шеъри такрорланмас лаҳзалар, бир-бирига ўхшамаган туйғу-кечинмалар битилган мисралардир. Гўё ҳаёт завқи, яратиш шавқи, ғолиблик ғурури, келажак сурури, инсонлар бахту саодати, ошиқлар аҳди, ҳижрон азоби, аёлнинг улуғ тоқати, чин садоқати, кемтиклик армони, дўстлик дармони, севги-муҳаббат, мунаввар тонгги гўзаллик ана шу мисраларнинг қатларига сингиб кетган.

Бу соф покиза қалблар
Ҳасрату ғамдан узоқ.
Гулдай яшнар чеҳралар
Тилак кумушдан ҳам оқ.

Зулфияхоним ижод оламига шеърда ёзилганидек покиза қалбу ҳеч кимникига ўхшамаган янги бир овоз билан кириб келди. Бу-уйғонган ўзбек қизининг овози, эркин ва озод куйлашни мақсад қилган овоз эди.

Нечукким инсоннинг илк ва сўнг юрти
Таянчи, ташвиши, қувончи тупроқ.
Менинг тупроғимнинг ҳурликдир кўрки,
Тоғдай иқболингни тожлари порлоқ.

Ҳаёт, ҳайҳот дейдилар. Ижод оламида гуркираб келаётган шоира бир қалқиб тушди. Умрининг суянчи, шеъриятда ҳаммаслаги бўлмиш Ҳамид Олимжонни мудҳиш тасодиф ҳаётдан олиб кетди.

Сени бирдан жонсиз кўрдим
Жоним чиқди менингда.
Эс-ҳушимдан ажраб турдим
Туйғум кетди сенинг-ла.

Айрилиқ...йўқ, бу айрилиқ Зулфия опани букиб ташлай олмади. Аёлнинг нозик жуссасида, пок қалбида янги бир куч, бурч бош кўтарди. Шоиранинг қалб туғёнлари шеърларга кўчди. Инсонийлик, тенгсиз иқтидор, шижоат, иродани Зулфияхоним таянч деб билди.

Ўзбекистон халқ шоираси Зулфия.

Ярим тақдир гўё синиқ кўзгумиш
Ҳаёт тақозоси бахт бекамликдир.
Балки, тўққиз гулинг билмасдан сўлиш,
Пок ҳиснинг амрига кирмак керакдир?

Шоира севги, чин вафо, ёрига чексиз садоқат, оғир йўқотиш, ҳижрон, инсон тақдири, унинг руҳий олами, ҳис-туйғулари, ўй-фикрлари, орзу-армонларини яширмади. Барча-барчасини шеърларига тўкди.

Маъюс тақдирингта яшаб мен шерик,
Мушкул бўлаётир шодлик яратмоқ.
Нега тирик экан ташлаб кетмадинг,
Ташлаб кетмасанг-да бошлаб кетмадинг.

Дардли шеърларида Ҳамид Олимжоннинг номи аниқ кўринмаса-да, ёрқин хотираси, қалбидаги пок муҳаббати чексизлиги, севги соғинчи аксланди.

Илк илҳомнинг қанд оташлари
Сезиб томирда
Отдинг севги, соғинч тошларин.

Шоира меҳрга тўла аёл қалбининг изтиробли изланишларининг куйчиси. Бу борада Зулфияхоним шеъриятидаги изтиробли тун инсонни ўйлаб кўришга чорлайди. Чунки шоира тун зулмати билан сира чиқиша олмайди. Тун, зулматни ўзига ёв деб билади. Тун-бу ёлғизликнинг аёвсизлиги, айрилиқнинг шиддати. Ҳаётдаги беғамликнинг изтиробидир. Шунинг учун ҳам шоира тонгни севади, уни ардоқлайди. Тонгдан умид кутади. Аёнки, Зулфияхоним шеъриятида мунаввар тонг мавзусида битилган сатрлар, шубҳасиз, шоира ижодидаги шоҳсатрлардир.

Севинч, орзуларга,
Ишқ, ташвишларга
Нуқсонга ва шонга
Хуллас инсонга
Паноҳ чок-чокидан шу тонг сўкилмиш.

Зулфияхоним муҳаббат, садоқат, тонг куйчисигина бўлиб эмас, балки адабиётга дўстлик, бирдамликни ўзининг «Мушоира» достони билан олиб кирди. Ушбу достондаги «Мушоира этади давом» мисралари бугун ҳам ижод оламини ҳамфикрлигу бирдамликка чорлайди, десак муболаға бўлмайди.

Шоира ҳаёти давомида ўзбек қизининг, аёлининг бажариши мумкин бўлган барча бурчларини адо этди. Тақдирнинг аёвсиз ҳижрони ҳаётнинг тор сўқмоқлари-ю, баланд-пастида ўзини мағрур тутди. Ўтган умридан афсусланмади.

Мен ўтган умрга ачинмай қўйдим,
Ҳеч кимда кўрмайин умримга ўхшаш:
Суйдим,
Эркаландим,
Айрилдим,
Куйдим,
Иззат нима билдим
Шу-да бир яшаш!..

Зулфияхоним шеърлари омманинг қалбига бир нур бўлиб кирди. Бу нур юксак қадрланиб Зулфияхоним Халқ шоираси, «Халқаро Нилуфар», Ҳиндистон учун ёзган шеърларига Жавоҳарлаъл Неру номидаги бир қатор унвон-мукофотлар билан тақдирланди. Бугун Зулфияхоним шижоати, меҳру вафоси, садоқати бутун ўзбек қизларига ўрнакдир.

1999 йилнинг «Аёллар йили» деб номланиши муносабати билан ҳукуматимиз республикамиздаги иқтидорли қизлар учун Зулфия номидаги Давлат мукофотини таъсис этди. Айни шу кунларда «Зулфияхоним қизлари»нинг сафи 80 дан ортиқ. Бу юртимизда аёлларга, қизларга бўлган эътибор-ишончнинг ёрқин далилидир. Дунёнинг ҳеч бир давлатида аёлларга, айниқса, қизларга бундай мукофот таъсис этилмаган. Мен ҳам «Зулфияхоним қизлари» сафида эканлигимдан фахрланаман. Зеро, Зулфияхоним ёзганларидек:

Недан шунча муҳаббат, ардоқ,
Фикр этмабман, тантиқ эркангиз!
Бари экан: Сиз интилган тоғ,
Бугундан оқ, дилбар эртангиз.

Гулноза ТУРҒУНБОЕВА

МЕҲР НУРИ

Ойбек таваллудининг 100 йиллигига

Мамлакатимизнинг ҳар бир гўшасида севимли адиб Ойбек таваллудининг 100 йиллиги тантанавор нишонланмоқда. Шу муносабат билан ўзим иштирокчи бўлган бир учрашув тафсилотини қисқа баён этгим келди.

1968 йил апрел ойининг охирлари эди. Ойбек Бухорога ташриф буюрди. Профессор Зарифа опа Саидносированинг ёзишича, Ойбекнинг бу саёҳатдан кўзлаган мақсади Бухоронинг XX аср бошларидаги ҳаётига оид асар ёзиш экан. Шу ниятда у қадимий шаҳарнинг эътиборга молик жойлари билан танишади, жуда кўп кишилар билан суҳбатлашади.

Академик ёзувчи ташрифининг охирги кечаси Бухоро Педагогика институтининг (ҳозирги университет) домлалари ва талабалари билан учрашди. Учрашувга бағишланган тантанали кечани атоқли шоир, раҳматли Тошпўлат Ҳамид олиб борганди. Адабиётшунос Саид Алиев Ойбекнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида маъруза қилди. Шундан сўнг мушоира бошланди. Бир неча талаба шеър ўқиди. Ёзувчининг рафиқаси Зарифа Саидносирова Ойбекнинг ҳали эълон қилинмаган «Гули ва Навоий» достонидан парчалар ўқиб берди. Учрашувда қатнашаётган машҳур шоира Зулфия минбарга чиқиб шеър ўқиётганда «лип» этиб электр чироғи ўчиб қолса-я! Зални гўё зулумот қоплади. Аммо шоира буни сезмагандек шеър ўқишда давом этарди, қоронғуда шоиранинг ширали овози ва гулдурос қарсаклар янграрди. Зулфия опанинг «Баҳор жилолари», «Ўғирламанг қаламим бир кун» каби шеърлари зулмат қаърини ёриб, тўпланганлар қалбини ёритаётгандек эди гўёки...

Ҳа деганда чироқ ёнмади. Кекса боғбон-шоир Шариф Нурхонни шеър ўқишга таклиф этишди. У ўша кеча ўнлаб шеърларини ёд айтди. «Мозорим мевазор бўлсин» шеърини айтаётган дақиқаларда чироқ ёнди.

Илиқ табассум билан ўтирган Ойбекка разм соламан. У боғбон шоирнинг истеъдодиданми, учрашув таассуротиданми бениҳоя шод эди, чамамда. Залдагиларга меҳр билан боқиб, «Раҳмат! Раҳмат!», «Офарин! Офарин!» дея мамнунлик изҳор этарди. Зотан, ўша учрашув оқшомида китобхонларнинг буюк адибга, адибнинг ўз халқига бўлган сўнмас меҳридан таралган нур кечани ёритганлиги сир эмас.

Умид САТТОРОВ,
меҳнат фахрийси.

ЭЪТИҚОД

(А. Иброҳимовнинг «Эътиқодга бахшида умр» китобини ўқиб)

Одамзод маданиятида Эътиқод масаласи муҳим ўрин тутади. Чунки эътиқодли одам ақлнинг қувватига маҳлиё бўлиб, кибрланиб кетмайди ёки руҳнинг файзларига шайдо бўлиб, мажнунланиб қолмайди. Шу маънода Эътиқод одам боласининг онги ва қалбидаги туйғулари учун адолат тарозиси ҳисобланади. Мутафаккирлар сабоқ берадики, киши маънавиятининг илк унсури Эътиқод ҳисобланади. Таниқли адиб Абдуқаҳҳор Иброҳимов томонидан тошкентлик муфтийларимиз Эшон Бобохон Абдулмажидхон ўғли, Зиёвуддинхон Эшон Бобохон ўғли ва Шамсиддинхон Зиёвуддинхон ўғиллари ҳақида ихлос билан ёзилиб, яқинда чоп этилган «Эътиқодга бахшида умр» маърифий рисоласи фуқароларимизда соғлом эътиқодни шакллантириш ишида муносиб ҳисса қўшади. Нега «соғлом эътиқод?» Чунки бугунги кунда бизга эътиқоддан сабоқ беришга уринувчилар кўп. Айниқса, динни ниқоб қилиб олган баъзи гуруҳлар чинакам эътиқодни шакллантиришга даъво қилиб, бизни тўғри йўлдан («сирот-ул мустақим»дан) чалғитишга уринмоқда. Лекин бизнинг эътиқодимиз асрлар давомида соғлом тарзда такомиллашиб, турли даврлардаги турли хил тажовузлардан омон-эсон ўтиб олган. Мақтаниш эмас, диний-маънавий эътиқод жиҳатидан бизнинг юртимиз барча замонларда бутун мусулмон олами учун намуна бўлиб келган. Бу ҳақиқатни дўсту душман якдиллик билан эътироф ҳам этганлар. Бундан кейин ҳам биз соғлом эътиқод борасида мусулмон оламида илк ўринларда бўламиз, иншооллоҳ.

Хўш, биздаги соғлом эътиқод унсурининг давомийлик сири нимада? Бунинг бир сири — улуғларимизнинг соғлом эътиқодни шакллантириш масаласини ўз зиммаларига олганлигидадир. А. Иброҳимовнинг ушбу китобини ўқисангиз, бу ҳақиқатга яна бир бор ишонч ҳосил қиласиз. Гап шундаки, X-XI асрларда Термиз ва Бухоро, XII асрда Самарқанд, XIV — XVII асрларда Бухоро, Самарқанд ва Кеш, XVIII — XIX асрларда Қўқон ва Бухоро олимлари бизнинг эътиқодимизни турли тажовузлардан муҳофаза қилганди. Юзлаб олимларимиз бу борада илмий ва услубий асарлар битди, диний-маънавий ҳаётни мўътадиллаштиришга доир фатволар эълон қилди. Лекин XX асрда — коммунистларнинг қаттол даҳрийлик мафкураси замонида Тошкентдан бир муфтийлар сулоласи чиқдики, бу сулоланинг хизматларини ҳалига қадар англаб ололганимиз йўқ. Эшон Бобохон ҳазратларидан бошланган бу сулола XX асрнинг 80-йиллари охирига қадар эътиқодимизни сақлаб қолиш йўлида қуйидагиларни амалга оширди:

— қаттол коммунистик мафкура шароитида халқнинг соғлом эътиқодини муҳофаза қилиш, сақлаб қолиш ва такомиллаштириш;

— динга эътиқод қилувчилар маънавиятини пок сақлаш мақсадида Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон мусулмонлари диний идорасини тузиш;

— Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон мусулмонлари ҳуқуқларини халқаро миқёсда ҳимоя қилиш;

— мусулмон кишиларнинг ҳаж ниятини амалга оширишда бош-қош бўлиш;

— биқиқ замонда кишиларда соғлом эътиқодни шакллантириш.

Тошкентлик муфтийларимизнинг бу каби хизматлари А. Иброҳимов томонидан далиллар асосида ҳикоя қилиб берилган. Биз бу китоб мазмунидан уқамизки, бу муфтийларимиз хизмати туфайли Тошкент шаҳри XX аср шўро замонида минтақа мусулмонларининг нажот қалъасига ва бу даврда Тошкентимиз шариф шаҳарга айланди. Ўйлаб кўрилса, қаттол бир даврда фаолият олиб борганлари учун муфтийларимиз мужтаҳиддирлар.

А. Иброҳимов муфтийларимиз ҳақида рисола битиш билан илоҳиёт фанимизда XX асрдаги бўшлиқ бир ўринни тўлдирди. Негаки, бизда собиқ шўро замонида илоҳиёт соҳасида сукут бордек туюлар эди. Бироқ ундай эмас экан. Биз XX асрда ҳам Эшон Бобохон, у кишининг ўғли Зиёвуддинхон, у кишининг ўғли Шамсиддинхонлар воситасида илоҳиётга доир ўзлигимизни намоён қилганмиз.

Адибимиз китобида ҳазрати муфтийларимизнинг ҳаёти, фаолияти ва изтиробли кечмишларини батафсил баён қилиб берилган. Бу китобни тавсифлаб ўтишга ҳожат йўқ, уни фақат ўқиб чиқиш керак, холос.

Акром ЎТАЕВ,
Абдумалик ЁҚУБОВ.

2005 йил — Сиҳат-саломатлик йили

ЭЗГУЛИКНИНГ ЙЎЛИ ЁРУҒ

Соғлом онадан соғлом бола туғилади. Оналар соғлиғи борасидаги саъй-ҳаракатлар бевосита тиббиёт масканлари фаолияти билан боғлиқдир. Бугун тиббиётимизга жаҳоннинг илғор тажрибаси кириб келмоқда. Керакли асбоб-анжомлар, техник жиҳозлар, ҳатто бинолар ҳам назорат ва чуқур таҳлил асосида эл-юрт хизматига жорий этилмоқда.

Тошкент вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармасининг бу борадаги фаолияти аҳамиятга моликдир. Ўтган йили вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси томонидан 67 та бино тўлиқ таъмирланиши режалаштирилиб, маблағ ажратилганди. Биргина Паркент туманини олайлик. Туман қабул диагностика бўлими, акушерлик комплекси, юқумли касалликлар шифохонаси қайта таъмирдан чиқарилди. Вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси томонидан биргина туғруқхонани таъмирлаш учун 64 миллион сўм маблағ ажратилган эди. Ҳозирда маблағнинг 36 миллион сўми ўзлаштирилди. Қолган 28 миллион сўмга янги тиббиёт асбоб-анжомлари, янги технология ва керакли тиббиёт ашёлари олиб келиниши мўлжалланмоқда.

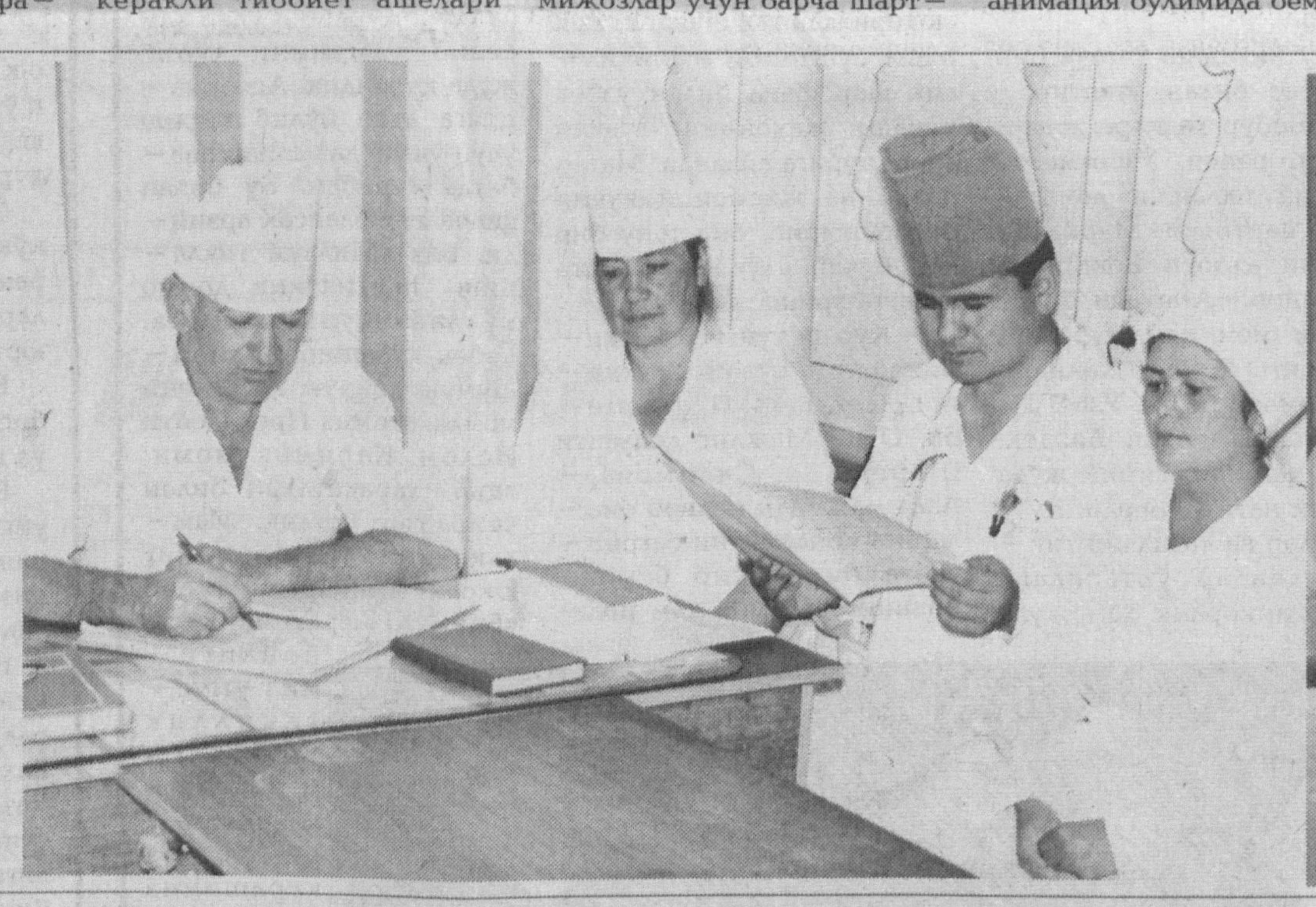

Акушерлик комплексини таъмирлаш ишларида Олимжон Хожиматов бошлиқ қурилиш-таъмирлаш бригадаси аъзоларининг жонбозлиги алоҳида аҳамиятга моликдир. Таъмирлаш ишларида туғруқхона жамоаси ҳам фаол қатнашди.

Ҳозирда гинеколог Дилором Ирисова бошчилик қилаётган акушерлик комплекси 1981 йилда ишга туширилган бўлиб, 90 ўринга мўлжалланган. Мажмуада мижозлар учун барча шароитлар яратилган.

Акушерлик комплекси тумандаги Хисорак, Чанги, Заркент, Навдак, Невич, Қорақалпоқ, Бойқозон, Шампан зоналари билан узвий алоқада фаолият олиб боради ва хизмат кўрсатади. Туғруқхонада гинекология, реанимация, чақалоқлар, физиология, туғруқдан кейинги, ҳомиладор аёллар касалликлари, қабул ҳамда лаборатория бўлимлари мавжуд.

Гинекология бўлимида Умринисо Мирзалиева, реанимация бўлимида беморларнинг ҳар бир олган нафасини тик оёқда назорат қилувчи врачлар Сабриддин Эрматов, Улуғбек Ғоибназаров, Анвар Ражаббоев, Абдулазиз Қобилов, янги ҳаётни мурғак жуссаси билан идрок этишга чоғланаётган чақалоқлар бўлимида Барно Ҳомидова, Ҳаким Йўлдошев, Дархон Шоқурбонов, Мақсуда Тожибоевалар, физиология бўлимида эса Турсуной Дадаматова, Соня Абдуллахўжаева, Венера Исоқовалар, онани икки дунё оралиғида ёруғликка юзлаштирадиган туғруқдан кейинги бўлимда Мафтуна Эсонова, Ан Надя, ҳомиладор касалликлар бўлимида Барно Тожибоева каби бир қатор тажрибали шифокорлар фаолият олиб боради. Энг қувончлиси шундаки, шифокорларнинг аксарияти олий ва биринчи тоифали тиббиёт мутахассисларидир. Уларнинг юз-кўзидан, ширин сўзидан касбига садоқати чексиз эканлигини англаб олиш қийин эмас.

Бош шифокор суҳбат чоғида ҳамширалар Муфассал Ниёзалиева, Гулноза Чўтанова, Холида Ниёзова, доялар Эркиной Шомирова, Муҳайё Холманова, лаборантлардан Феруза Турдимуротова, Нигора Холматоваларнинг барчага ўрнак фаолиятини тилга олди.

Жамоанинг «Сиҳат-саломатлик йили»да режалаштирган мақсадлари катта. Улар «Она ва бола» дастурини янада тўлиқ ва чуқурроқ амалга ошириш, оналар ва болалар ўлимини камайтириш, соғлом турмуш тарзини яратишда тиббий маданиятни ошириш муҳимлигини доимо ҳис этишади.

Туғруқхона ҳовлисида эндигина ёруғ дунё билан юзлашган чақалоқнинг инсон юрагини жунбушга келтирувчи жуда ёқимли овози қулоққа чалинди. Суюнчи! Суюнчи!

Бугуннинг Алпомиш-у Барчинойлари туғилди...

Қадамларинг қутлуғ бўлсин болажон. Сени ёруғ истиқбол кутмоқда. Эзгулик сари юзлангин, зеро эзгуликнинг йўли ёруғ!!!...

Манзура ШАМСИЕВА.

ТЎЛОВ «ЭС»ДАН ЧИҚМАСА...

Ҳаётимизда катта ўзгаришлар юз бераётир. Агар мендан истиқлол йилларидаги энг катта ўзгаришлар хусусида сўрагудай бўлишса, ҳеч иккиланмай одамлар онгидаги ўзгариш, деган бўлардим. Негаки, инсон тафаккурини ўзгартирмай туриб ислоҳотлар хусусида гапиришнинг ўзи ортиқча. Шунинг учун ҳам давр ҳар биримиздан янада фаол, ишчан ва ташаббускор бўлишни тақозо этяпти.

Онгдаги янгиланишлар кундалик ҳаётимизда ўз аксини топяпти. Мамлакатимиздаги туб ислоҳотлар эса меъёрий ҳужжатларни такомиллаштиришни, янги қонун ва қарорлар қабул қилишни тақозо этаётир. Шу ўринда Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 6 июлдаги «Иқтисодиёт ва солиққа оид жиноятларга қарши курашишни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорини алоҳида эътироф этмоқ керак. Ушбу қарорга кўра, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш Департаменти ташкил этилди. Кўп ўтмай ҳукуматимиз Департамент идораларига катта ишонч билдириб, валютага оид жиноятларни аниқлаш, бартараф этиш ва олдини олишга қаратилган қўшимча ваколатларни берди.

Ишончни оқлаш ҳар бир ходимдан чуқур касбий билим ва масъулиятни талаб этади.

Бозор иқтисодиёти шароитида аҳоли турмуш даражасини яхшилаш, истеъмол бозорини барқарорлаштиришда солиқларнинг роли катта аҳамиятга эга. Тўғрисини айтганда, ҳамма ҳам иқтисодий масалаларда етарли тушунчага эга эмас. Натижада айрим фуқаролар солиқ тўлашдан бўйин товламоқчи бўладилар. Баъзи юртдошларимиз эса била туриб мажбурий тўловдан қочадилар. Солиққа оид жиноятларнинг аксарияти «ким ҳам билиб ўтирибди» қабилида ўйлаши оқибатида содир этилаётгани ачинарлидир. Қолаверса, бу хилда ўйлаш мутлақо нотўғри. Давлат олдидаги тўловни, таъбир жоиз бўлса фуқаролик бурчини унутганлар белгиланган тартибда қонун олдида жавоб берадилар. Департамент органлари томонидан ўтказилаётган текширишларда солиқ соҳасида аниқланган қоида бузилиш ҳолатлари бўйича давлатга етказилган зарарлар ундириляпти. Тўлов интизомини мустаҳкамлаш, яширин иқтисодиётни бартараф этишга қаратилган изчил тадбир ўтказилиб, айбдорларга қилмишига яраша жазо чоралари қўлланилмоқда. Яна бир гап. Мамлакатимиздаги мавжуд қонун-қоидага кўра, хориж валютасини сотиш ва сотиб олиш бўйича қатъий тартиб белгиланган. Шунга қарамай, айрим фуқароларимиз билиб-билмай тартибни бузишмоқда. Ноқонуний ишлари билан ўзларига ташвиш орттирмоқда. Сўнгги вақтларда валютага оид жиноятларнинг аксарияти банкларда ва савдо дўконларида содир этилаётир. Ҳукуматимиз аҳолига қулайлик яратиб бериб, хориж валютаси эркин сотиб олиниб, айирбош қилинаётган бўлса ҳам шу хилдаги қинғир ишлар бўлаётир. Ўтказилган текшириш якунлари шуни кўрсатди.

Халқимизда қинғир иш келтирар ташвиш, деган гап бор. Шундай экан, топганимга барака берсин, деганлар вақтида солиқни тўлашса бас. Аксинча, солиққа «чап» бериб, валюта бўйича «операция» ўтказмоқчи бўлганлар қаттиқ адашадилар. Тартибни бузиб ноқонуний фаолият билан шуғулланишнинг охири вой.

Кези келганда бир мулоҳазани айтиб ўтсам. Солиққа оид ҳуқуқбузарликларга қўлланиладиган молиявий жазо чораларини соддалаштириш керак, деган фикрдаман. Таклиф инобатга олинса, ўйлайманки, солиққа оид муносабатларда қонунчилик мустаҳкамланади.

Шерзод МУЗАФФАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш Департаменти ходими.

АЖДОДЛАР МЕРОСИ

Мустақиллик туфайли ўзбек халқининг бой тарихи, миллий маданий ва диний меросини ўрганишга йўл очилди. Марказий Осиёда қадимий, аждодлар уч минг йил давомида маънавий маданиятни мерос қилиб қолдирган қадриятларни тиклашга шароит яратилди. Миллий меросга нисбатан салбий муносабат кўп хатоларга олиб келди. Собиқ тоталитар тузум мафкураси туфайли тадқиқотчиларимиз томонидан маданият ва санъатга синфийлик нуқтаи назаридан қараш оқибатида маънавий меросга бўлган нотўғри муносабат шаклланди, етарлича ўрганилмади. Халқимизнинг асрий анъаналарига, муқаддас динимизнинг миллий қадриятларига суянган ҳолда ўзимизга мос ривожланиш йўлимизни давом эттириш ва шулар асосида ёшларимиз онгини ўстириш, тарбиялашни назарда тутишимиз лозим. Миллий истиқлол ғоясини тарғиб этиш, халқнинг онги ва қалбига сингдиришда ижтимоий ҳаётнинг барча соҳалари каби санъат ҳам муҳим восита бўлиб хизмат қилади. Бадиий тасвир воситалари жуда катта кучга эга. Инсон ва жамият онгини ўзгартиришда, шахс руҳиятига таъсир ўтказишда, одамларни ҳаракатга ва ҳаяжонга келтиришда бадиий адабиёт ва санъатнинг аҳамияти беқиёс.

Дин маънавият-маданиятни сақлаб, авлоддан-авлодга етказилганлигини, миллий ғоя ва мафкура ҳам диний қарашлар билан уйғун ривожланганлигини ва бу миллий мафкурани санъат асарларида кенг тарғиб қилинганлигини тан олишимиз лозим.

И.А.Каримов маърузаларида «Маънавият ҳақида гап кетар экан, мен аввало инсонни руҳий покланиш ва юксалишга даъват этадиган, инсон руҳий оламини бойитадиган, унинг иймон-иродасини, эътиқодини мустаҳкамлайдиган, виждонини уйғотадиган қудратли ботиний куч деб тасаввур қиламан. Амалга ошириладиган ислоҳотларимизнинг самарадорлиги, аввало халқ маънавиятининг тикланиши, бой тарихий меросимизнинг ўрганилиши, анъаналаримизнинг сақланиши, маданият ва санъат, фан ва таълим ривожи билан боғлиқлигини ва бунинг эришилган ютуқлар ва миллий маданиятимиз намуналарини оммалаштириш ёшларимиз маънавиятини тарбиялашнинг асоси бўлмоғи керак» дея таъкидлаган эдилар.

Дин ва фалсафа каби санъат ҳам мафкурага хизмат қилади. Санъат-мафкура учун воситадир.

Бадиий ижод миллий мафкурадан холи бўлиши мумкин эмас, мафкурасиз санъат асари вужудга келмайди. Санъатнинг мафкуравий ҳодиса сифатида Эркин Умаров ёзади: «Санъатни мафкурадан бутунлай ажратиб мушоҳада этмаслик ҳамда санъатдан мафкурани бир-бирига қориштириб юбормаслик лозим». У ижтимоий гуруҳларнинг йўналишларига мўлжалланган дастурини ишлаб чиқишда ғоявий, назарий асос бўлиб хизмат қилади. «Ҳар қандай мафкура умуминсоний бўлсагина санъатнинг мағзидан ўрин олади. Санъат маънавий содир бўлаётган ўзгаришларга муносабат билдиради, инсон руҳининг энг чуқур қатламларига кириб боради, ғоялар «восита»си вазифасини ўтайди».

Шарқ уйғониш даврида Ўрта Осиё мутафаккирларининг қарашларида Тасаввуф таълимотида комил инсонни шакллантириш муаммоси биринчи ўринда турган. Баркамол инсон энг аввало маънавий юксак, ҳаёт гўзалликларини ҳис эта оладиган, ижодкор ва энг асосийси маърифатга интилувчи инсон бўлиши кераклиги диний мафкура орқали тарғиб қилинади.

Ислом мафкураси ва унинг бадиий санъатида инсон аниқ қиёфа бўлиб эмас, эмоционал дунё сифатида тасвирланган. Ўрта асрлар шоирлари, санъаткорлари, илм аҳллари тасаввуф таълимотини мафкура сифатида қабул қилдилар. Тасаввуф илм-фан, санъатнинг гуркираб яшнашига хизмат қилди. Масалан, Алишер Навоийнинг «Ҳайратул аброр», «Фарҳод ва Ширин», «Лайли ва Мажнун», «Сабъаи Сайёр», «Садди Искандарий» каби достонлари тасаввуф ғоялари асосида ёзилган.

Сўфийликда Аллоҳ ўз сифатларини фақат комил инсонда кўради. Комил инсонгина Аллоҳ жамолига етишади деб таълим берилади. Инсон комил бўлиши учун эса руҳан покланиши, маърифатни эгаллаши керак эди. Бунинг учун тариқат босқичларини босиб ўтиши даркор эди. Румий, Жомий, Навоийлар бу таълимотни мафкуравий эътиқод сифатида қабул қилиб, шу ғоя асосида ижод қилдилар. Айниқса, Навоий бу таълимотни бадиий образлар орқали юксак савияда бера олди. Ўрта асрларда тасаввуфий адабиёт билан миниатюра санъати ривожланди. Алишер Навоий ўз даврида жамиятни ривожлантиришни инсон маънавиятини ривожлантиришда деб билган ва ўз атрофига санъаткорларни тўплаб, уларга ҳомийлик қилган. Шулардан бири Камолиддин Беҳзод бўлиб унинг ижодида Алишер Навоий муҳим аҳамият касб этган.

Шарқ руҳияти иқлими

Унинг буюк рассом бўлишида асосий омил Алишер Навоий билан ҳамкорлик қилганидир. Беҳзоднинг асарлари шакл ва мазмун жиҳатидан кучли, у кенг фалсафий дунёқарашга эга бўлган буюк мусаввир бўлган.

Масалан, Камолиддин Беҳзоднинг Низомий «Хамса»сига ишланган «Искандар ва етти донишманд» асари сўфиёна ғоялар асосида яратилган. Асарда Искандар етук олим, донишманд подшо, истеъдодли сардор ва давлат арбоби, комил инсон сифатида тасвирланади. Шоҳ оламнинг яратилиши мавзусидаги махфий суҳбатга донишмандларни таклиф этади. Донишмандлар ўша даврдаги илмли кишилардир. Суҳбат фалсафий мавзуда эканлиги қопқоқли идиш тасвири орқали изоҳланган. Тасвирда Шарқ алломаларининг анъанавий давра суҳбати акс эттирилган бўлиб, камтарона такаллуф, шарқона одоб, суҳбатдошларининг ўзаро бирбирини ҳурмат қилиши сезилади. Асарда комил инсонга хос хусусиятлар тасвирланади. Искандар қиёфаси орқали фозил жамият раҳбари қандай бўлиши кераклиги ҳақидаги тасаввурлари, сўфиёна ғоялар орқали ифодаланади. Унинг қалби пок, саховатли, доно ва ақл заковат эгаси сифатида тасвирланади.

Бундан ташқари Навоий қўлёзмасининг 23-саҳифасида «Лайли ва Мажнун саҳрода» сурати берилган бўлиб, сурат Беҳзоднинг энг мукаммал ишланган асарларидандир. Суратда саҳрода Лайли ва Мажнуннинг учрашуви акс эттирилган. Улар учрашган пайтда бутун мавжудот, табиат, ҳайвонлар ҳам уларнинг дардига шерик. Улар буюк севгининг синов-машаққатларидан ҳолдан тойган бўлиб, қалбларини бир сокинлик эгаллаган. Уларнинг руҳий кечинмалари, ботиний оламининг ҳис-туйғулари табиат тасвирига кўчирилган. Чунки миниатюра санъати рамзий эди. Тасвирдаги тоғ уларнинг машаққатли сулук йўллари. Тоққа чиқиб кетаётган оҳу эса уларнинг руҳи тимсолида берилган. Уларнинг руҳи тариқат босқичларидан ўтиб тоққа — юқорига чиқиб бормоқда. Яна бир манзилдан сўнг уларнинг руҳи Аллоҳга етишади. Уларнинг севгиси Аллоҳга бўлган севги эди. Ана шу буюк севги (Аллоҳга бўлган муҳаббат) заминида улар барча синовларга дош бериб тариқат манзилларини босиб ўтдилар. Тоғдан тушаётган сув уларнинг Аллоҳга бўлган муҳаббати, гуллар ана шу сувдан, (Аллоҳга бўлган муҳаббатдан) куч олиб ранг-баранг бўлиб очиладилар. Гуллар бу қалбнинг покланиб, қанчалик гўзаллашгани рамзидир. Табиатдаги рангларнинг қанчалик тиниқ, мусаффо ва гўзаллиги инсон руҳиятининг камолга етганлиги, уларнинг қалблари сокинлик ва латиф ҳолатга етганлигини билдиради. Улар ўзларининг руҳиятларига мафтун. Борлиқ, моддий олам билан ишлари йўқ, лекин ҳали уларнинг руҳи Аллоҳга етмади. Бунга яна бир сония бор. Буни тоққа чиқиб кетаётган Оҳу тимсолида тасвирланган.

Беҳзод руҳият рассомидир. У инсонни руҳда тараққий этишини, комил инсон ҳақидаги фалсафий қарашларни бўёқларда бадиий тасвирлади. Бу эса чинакам ижод эди. Тасвирий санъат ранглар, шакллар рамзий маънода тасвирланади.

Зеро санъат ва адабиётсиз инсоннинг маънавий жиҳатдан комил бўлишини тасаввур қилиб бўлмайди. Санъат ва адабиётда умуминсоний қадриятлар — эзгулик, муҳаббат ва гўзаллик кўрсатилади. Аждодларимиз яратган шарқона тасвирий санъат намуналарида тасвирланган шарқона одоб, маданият ҳам ёшларни миллий тафаккур руҳида тарбиялашга асос бўла олади.

Демак миллий мафкура фақат сиёсат билан эмас, балки санъат орқали ҳам сингдирилади. Санъат орқали шарқона аҳлоқий ғоялар ва қарашларни. Инсон ички дунёсининг аҳлоқий қиёфаларини ҳам очиб беради, инсоннинг маънавий руҳий камолотида санъатнинг ўрни беқиёсдир.

Гулчеҳра ЭШОНОВА,
ЎзМУ ўқитувчиси .

МАФКУРА ШИОРБОЗЛИКМИ?

Мулоҳаза

«Маънавиятига бепарво бўлган миллат қулдир», дейди ёзувчи Чингиз Айтматов. Ўз ўрнида «Маънавият ва маърифат нима?» деган саволнинг жавобига ҳар қандай ақли ўткир одам ҳам андак тараддудланиб қолиши турган гап.

Менимча, маънавият бу фикрлаш, фикр айтиш дегани. Янги фикрдан янги қарашлар, қарашлардан мулоҳазалар, мулоҳазалардан эса, баҳс-мунозаралар келиб чиқади ва буларнинг барчаси бир бўлиб ҳаётни, турмушни яхшилашга хизмат қилади. Янада фаровонроқ, янада инсонийроқ, янада маънавий бойроқ яшаш йўллари кашф этилади.

Мен ҳам бугун баъзи муаммоли мулоҳазаларимни Сиз билан ўртоқлашмоқ истадим, азиз замондош. Фикр юритишдан олдин машҳур француз ёзувчиси Эмиль Золянинг бир гапини келтирмоқчиман. У шундай дейди: «Агар сиз ҳақиқатни яшириб, тупроққа кўмсангиз, у бешак униб чиқади ва кейин шундай кучга айланадики, бир кун бориб ерни ёриб чиққач, ўз йўлида учраган жами нарсаларни супуриб ташлайди».

Бугун техника жуда ривожланган даврда яшаяпмиз. Мактабларимиздаги ўқувчиларнинг ҳақли равишда замонавий техникалардан фойдалангиси келади. Лекин республикамиздаги мактабларнинг аксариятида ҳали ҳам эски компьютерларда иш олиб борилаётгани сир эмас. Бу — жуда ачинарли ҳол. Ёки мактаб ҳаётига боғлиқ яна бир масала хусусида. Мактабларимизда нега ўқитувчилар кам? Чунки ўқитувчининг меҳнати жуда оғир. Ўқувчиларга ким таълим-тарбия беради? Ўқитувчи. Ким уларни музейга, театрларга олиб боради? Ўқитувчи. Эрта оқараётган сочлар кимда? Ўқитувчида.

Яқинда қўшнимизнинг ўғли билан суҳбатлашиб қолдим. «Келажакда ким бўлмоқчисан?» деган саволимга «журналист» деб жавоб қилди. «Журналист бўлсанг, кимлар ва нималар ҳақида ёзмоқчисан?» деб яна савол бердим. Бола «Ўқитувчилар меҳнати ҳақида» деди дадиллик билан. «Мактабимизга кўп жойлардан комиссиялар келади. Аммо шунча келганлари билан мактабимизга бирон ўзгариш қилиб берганлари йўқ. Фақат ўқитувчиларнинг вақтини олиб, дарсдан қолдиришади, холос. Менинг назаримда, бугун ўқувчи учун ўқитувчидан бошқа ҳеч ким қайғурмаётгандек...» Бу 8-синф ўқувчисининг мулоҳазалари.

Чиндан, ўқувчининг баркамол вояга етиши, яхши таълим-тарбия олиши йўлида ўқитувчиларнинг хизматлари таҳсинга лойиқ. Лекин уларнинг меҳнатини қадрлай оляпмизмикан...

Президентимиз таъкидлаганларидек, «Мафкуравий озиқнинг мезони ҳақиқат ва ҳақиқат бўлиши зарур, яъни халққа бор ҳақиқатни очиқ айтиб, шунга кўндириш, ишончни қозониш ва шу асосида уни янги марраларга чорлаш керак».

Собиқ Шўро замонида ҳақиқат ҳаммага бирдай айтилмас эди. Тор доиралар учун алоҳида ҳақиқат, кенг омма учун алоҳида, «юқори» учун алоҳида «ҳақиқат» бўлар эди.

Лекин биз мустақилликка эришганимиздан сўнг ҳақиқатни ҳамма соҳада баралла айта оладиган бўлдик. Аммо кўп ўринларда маънавий-мафкуравий ишларимиз шиорбозликка айланиб кетаяпти, менинг назаримда. Сўз айтиш керак, фақат мантиқли гапириш лозим. Маънавий-мафкуравий ишларимизнинг самарадорлигини таъминловчи муҳим омил сўз ва иш бирлигидир. Мана, масалан, амалдор ёки ҳуқуқ-тартибот ходими ўз айтганига ўзи амал қилмаса, унинг сўзига бошқа биров ҳам қулоқ солмайди. Демак сўзининг қадри йўқ.

Оддий фуқарони гўл, ҳеч нарсани тушунмайди деб ўйлашнинг вақти ўтди, энди. Кўпнинг олдига чиқиб, маънавият ҳақида гапирадиган одамнинг бунга маънавий ҳуқуқи бўлиши керак. Фикр билдириш эса, ҳар кимнинг шахсий ҳуқуқи. Биз кўп борада ўз дадил фикримизни айтаяпмизми? Турфа иллатларга ҳеч курса ўз сўзларимиз билан қарши чиқа оляпмизми?

Порахўрлик, таъмагирлик, хушомадгўйлик, таниш-билишчилик... бу иллатларнинг замирида фақат шахсий манфаат ётади. Бу иллатлардан «бенасиб қолмаган» инсонларнинг табиатида маънавиятсизлик етилиши кундай равшан. Маънавият бўлмаган жойда қандай қилиб иймон, эътиқод, адолат, миллат туйғуси бўлиши мумкин?

Ҳар бир тараққий этган, этаётган жамият, мамлакатта озуқа берадиган муҳим омил бу — маънавият, маънавият илмидир.

Биз улуғ, комил инсонларнинг, олиму фузалоларнинг, дунёни илму маърифат нурлари билан ёритган буюк боболарнинг авлодларимиз. Биз уларга муносиб бўлайлик. Маънавият эса бу йўлда бизга байроқ бўлсин!

Насриддин БОТИРОВ,
Республика «Маънавият ва маърифат» маркази ходими.

«ПАХТА БАНК» - ИШОНЧЛИ ҲАМКОР

Республикамизнинг етакчи банкларидан бири ҳисобланган Акционерлик Тижорат «Пахта банк»-нинг Бухоро вилоят бошқармаси ва унинг туман бўлимлари бугунги кун талабларидан келиб чиққан ҳолда мижозларга намунали хизмат кўрсатмоқда.

Миллий валютамизнинг барқарорлигини таъминлаш борасида ҳукуматимиз ҳамда Марказий банк томонидан олиб борилаётган пул-кредит сиёсатини қўллаб-қувватлаш, кучли ижтимой сиёсатни амалга оширишда банкнинг вилоят бошқармаси томонидан муайян ишлар қилиб келинмоқда. Ҳозирда 8213 тадан ортиқ юридик ва жисмоний шахслар вилоят «Пахта банк»и хизматидан фойдаланяпти, шулардан 6394 тасини кичик ва ўрта бизнес субъектлари ташкил қилади. Шу ҳисобдаги 3538 тага яқин мижозлар сонини деҳқон-фермер хўжаликлари ташкил этади. Биргина ўтган йил мобайнида йил бошига нисбатан банк хизматидан фойдаланувчилар сони 885 тага ошди, кичик бизнес субъектлари сони эса, 889 тага ортди.

Аҳолининг бўш пул маблағларини банкнинг омонат кассаларига жалб қилишни кўпайтириш мақсадида қулай «Саховат» ва «Пластик карт» муддатли омонат турлари жорий этилди. Жорий йилнинг 1 январ ҳолатига кўра, омонатлар миқдори 3 миллиард 537 миллион 200 минг сўмни ташкил қилди. Жалб қилинган аҳоли омонатлари таркибида муддатли омонатлар миқдори эса, 3 миллиард 282 миллион 500 минг сўмга етди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1 миллиард 323 миллион 400 минг сўмга кўпдир. Ўтган йил бошидаги ҳолатга кўра жами кредит қўйилмалари 6 миллиард 90 миллион 500 минг сўмни ташкил этган бўлса, бу йилги кредит қўйилмалари 9 миллиард 968 миллион 500 минг сўмни ташкил қилди. Яъни кредит қўйилмалар миқдори банк бўйича ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 3 миллиард 878 миллион сўмга ўсди.

Мамлакатимиз иқтисодиётида кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш алоҳида аҳамият касб этади. Айнан бошланғич йирик инвестицияларни талаб қилмайдиган ва заҳиралар айланиш тезлигини кафолатловчи кичик ва ўрта бизнес иқтисодиётни қайта тузиш муаммоларини қисқартириб, тезроқ ечишга, бозорларни маҳсулотлар билан тўлдиришга қодир. Бу тармоқлардаги корхоналар аҳолининг иш билан бандлигини таъминлайди. Дунё бўйича кичик ва ўрта бизнесга тегишли корхоналарга ўртача банд аҳолининг 50 фоизи ва ялпи ички маҳсулот умумий ҳажмининг 50-60 фоизи тўғри келади. Шуни эътиборга олган ҳолда мамлакатимизда ҳам айнан мана шу йўналишдаги корхоналар фаолиятини кенгайтириш, уларни қўллаб-қувватлаш ислоҳотларнинг устувор йўналишларидан бирига айланиб қолди. Бундан ташқари, кичик ва ўрта бизнеснинг ривожлантирилиши аҳоли бандлигини таъминлаш, товар бозорини тўлдириш ва фуқаролар турмуш даражасини яхшилашнинг асосий манбаларидан биридир. Қишлоқда ҳақиқий мулкдорлар синфини вужудга келтириш, қишлоқ хўжалигини замонавий техника, товар моддий бойликлар билан таъминлаш механизмини янада такомиллаштириш, тармоқнинг экспорт салоҳиятини юксалтириш, уларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш бугунги кунда долзарб аҳамиятга эга. Бу масалаларнинг ҳар жиҳатдан муваффақиятли ҳал этилиши бутун банк тизими ва биринчи навбатда «Пахта банк» хизматига бевосита боғлиқдир. «Пахта банк» аграр соҳадаги ислоҳотларни жадаллаштириш ва чуқурлаштиришни молиявий жиҳатдан ривожланишини қўллаб-қувватлаш йўлида ўз маблағлари ҳисобидан 1миллиард 17 миллион 800 минг сўм кредитлар ажратган.

Бундан ташқари банк ўз мижозларини имтиёзли фоиз ставкаларида кредитлар билан таъминлаш мақсадида бюджетдан ташқари жамғармалар билан яқин алоқада иш олиб бормоқда. Ўтган йил давомида бюджетдан ташқари жамғармалар кредит линиялари ҳисобидан 375 миллион 700 минг сўм миқдорида имтиёзли кредитлар ажратилди. Шунингдек, кичик бизнесни ривожлантириш мамлакат иқтисодиётини юксалтирибгина қолмасдан, оила фаровонлигини таъминлашда ҳам муҳим аҳамият касб этади. Оила фаровонлигининг манбаи бозор муносабатлари шароитида тубдан ўзгарди. Чунки, авваллари оила даромади асосан иш ҳақидан таркиб топган бўлса, эндиликда бу манба етарли бўлмай қолди. Шунинг учун ҳар бир оила энди кичик бизнесга асосланган оилавий тадбиркорлик билан шуғулланиши лозимлигини ҳаёт тақозо қилмоқда.

Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича республика мувофиқлаштирувчи Кенгашининг тасдиқлаган истиқболли режаси параметр жойларга етказилиб, тадбиркорларга кредит беришда алоҳида эътибор, ишлаб чиқаришга йўналтирилган лойиҳаларни молиялаштиришга қаратилиши белгилаб берилди ва истиқболли режа ошиғи билан бажарилишига эришилди.

Вилоятда банк ва молия соҳасида қулай иқтисодий қисқартириш, миллий валютанинг барқарорлашуви ва валюта курсларини бир хиллаштириш, аҳолига нақд хорижий валюта операциялари бўйича банкнинг вилоят бошқармаси томонидан сезиларли ишлар амалга оширилди.

Вазирлар Маҳкамасининг «Валюта бозорини янада эркинлаштириш ва кенгайтириш»га доир чора-тадбирлар тўғрисидаги қарорларидан келиб чиққан ҳолда Республика Марказий банкининг «Валюта айирбошлаш шахобчалари тўғрисида»ги Низомининг бажарилишини таъминлаш борасида бир қатор ишлар амалга оширилди. Банк томонидан бугунги кунда 19 та валюта айирбошлаш шахобчалари тўлиқ фаолият кўрсатиб келмоқда.

Валюта айирбошлаш шахобчалари аҳоли гавжум бўлган савдо марказларида, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари кўп бўлган, хорижий сайёҳлар ташриф буюрадиган қадимий ёдгорликлар ва аҳолининг талабини кўпроқ қондириш мумкин бўлган жойларда очилиши инобатта олинган.

Супермаркет биносида, эски шаҳар мавзесидаги мадраса биносида, ёпиқ бозор ичидаги валюта айирбошлаш шахобчалари шулар жумласидандир. Шахобчалар замонавий пул санаш машиналари, валютани текшириш учун детектор ва тест ускуналари, компьютер техникалари билан тўлиқ таъминланган. Бугунги кунда банк шахобчаларида АҚШ доллари, Англия фунт стерлинги, Япония иенаси ва Европа пул бирлиги бўлган ЕВРОни нақд сўмларга ва аксинча айирбошлаш амалиётлари бажарилмоқда. Банкнинг капитал базасини янада мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик фаолияти билан боғлиқ ва уларга хизмат кўрсатувчи таъминот корхоналарига, деҳқон ва фермер хўжаликларига замонавий минитехнологиялар ва қишлоқ хўжалиги техникалари олиш учун молиявий ташкилотларнинг кредит линиялари ҳисобидан кредитлар ажратишни янада фаоллаштириш, бунда экспортбоп ёки импорт ўрнини босувчи маҳсулот ишлаб чиқаришга, маҳаллий хом ашёни қайта ишлаш ҳисобига халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган инвестицион лойиҳаларни молиялаштириш устувор вазифалардан саналади.

Ҳозирда вилоят қишлоқ хўжалик корхоналарига банкнинг вилоят бошқармаси томонидан кўрсатилган лизинг хизматлари 123 миллион 250 минг сўмни ташкил қилади. Бу маблағлар ҳисобидан қишлоқ хўжалиги учун 11та қишлоқ хўжалик техникалари сотиб олинди.

Масалан, Олот туманининг «Зарафшон» ширкат хўжалигига 13 миллион 105 минг сўмга (ТТЗ-80), Ромитан туманининг «Намоз хол» фермер хўжалигига 15 миллион 400 минг сўмга (ТТЗ-100-1) ва Қоровулбозор туманининг Исмат Наимов фермер хўжалигига 15 миллион 387 минг сўмга (ТТЗ-100-1), Зайнибобо фермер хўжалигига 15 миллион 100 минг сўмга (ТТЗ-100-1) 5 йил муддатга тракторлар сотиб олиб, лизинг асосида хўжаликларга етказиб берилган.

Акционерлик тижорат «Пахта банк»нинг Бухоро вилояти бошқармаси томонидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини замонавий технологиялар асосида қайта қадоқлашни ташкил қилиш мақсадида «Соҳибкор» ширкат хўжалигидаги «Асептик» шўъба корхонаси Италиянинг «Фенко» компанияси технологияси асосида 285 минг АҚШ доллари миқдорида қуввати бир соатда минг шиша мева шарбати, томат соус-кетчуп ишлаб чиқариш линияси лойиҳаси Осиё Тараққиёт банки кредит линияси орқали молиялаштирилди ва ишга туширилди. Бухоро туманидаги «FRUIT WORLD LTD» агрофирмаси Италиянинг «Bertuzzi» компанияси технологияси асосида Осиё Тараққиёт банки кредит линияси орқали 1 миллион 714 минг АҚШ доллари миқдорида қуввати соатига 20 тонна мевани қайта ишлайдиган консерва заводи ишга туширилди. Бу ерда ишлаб чиқарилган мева концентрантлари товар хом ашё биржаси орқали АҚШ ва Хитой давлатларига реализация қилинди. Вазирлар Маҳкамасининг «Фермер хўжаликларини ривожлантириш концепциясини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорига асосан ҳозирда вилоятдаги 30 та ширкат хўжалиги фермер хўжаликларига айлантирилиши муносабати билан банкнинг жойлардаги 10 та минибанклари ўз фаолиятини бошлаган.

Бу бошқарма фаолиятидан бир лавҳа холос. «Пахта банк» бугун юртимиз тараққиёти учун муносиб улуш қўшиб келаётгани кундай равшан. Банк жамоаси эса, ислоҳотларни тўғри идрок этган ҳолда мижозларнинг ишончли ҳамкорига айланиб бормоқда.

Муҳаммадсиддиқ РАҲМАТОВ,
«Миллий тикланиш» мухбири.

АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ «ПАХТА БАНК»

Сизларга замонавий тўлов воситаси бўлган «Пластик карточка» хизматларидан фойдаланишни таклиф қилади !

– «Пахта Банк» сўм пластик карточкасидан республика миқёсида ўрнатилган терминаллар ёрдамида ўз қиймати бўйича нақд пулсиз барча тўловларни амалга ошириш, савдо дўконларидан харид қилинадиган товарлар ва кўрсатиладиган хизматлар, меҳмонхона, уяли алоқа хизматлари, автомобилларга ёқилғи қуйиш шахобчаларидан ва метродан фойдаланиш имкониятига эга бўласиз !

Ушбу имкониятлардан фойдаланиш учун Сиз ўзингиз танлаган ва пластик карточка хотирасига киритган паролингиздан фойдаланасиз !

– «Пахта Банк» сўм пластик карточка омонат турига 2005 йил 15 мартдан бошлаб қайта молиялаш ставкаси миқдорида (йиллик) ҳар ойнинг биринчи санасига капитализация шарти билан фоизли даромад тўлайди !

«Пахта Банк» сўм пластик карточкаси–бу сизнинг доимо даромад келтирувчи ҳамёнингиздир !

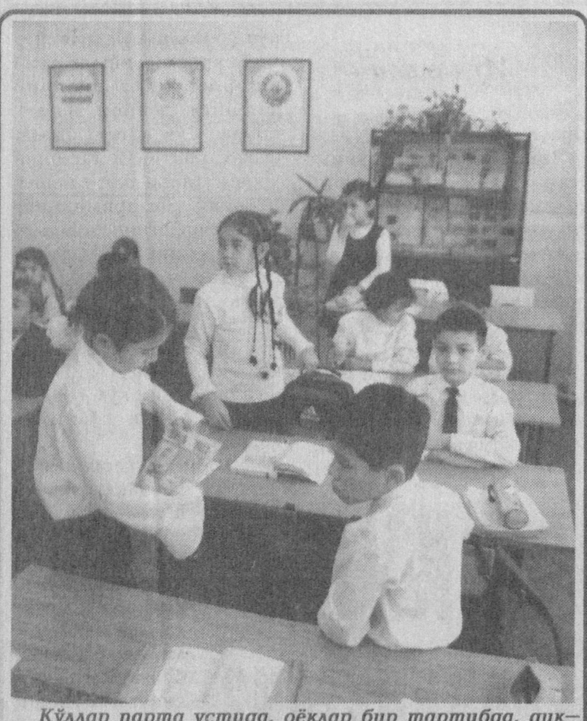

Қўллар парта устида, оёқлар бир тартибда, диққат эса, ўқитувчида бўлмоғи керак. Бу—бошланғич синфда айтилган ўгит. Балки шунда қулоққа дарс яхши кирар. Балки... Айтганча, танаффус дегани ҳам бор—ку.

Дарс—ку яхши лекин... ҳозирча—КАТТА ТАНАФФУС!

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

БАЛИҚ РАККА ҚАРШИ

Ота—боболаримиз бу сув неъматини луқмаи ҳалол дейишган. Чиндан ҳам у кўпгина хатарли касалликларнинг олдини олар экан.

Балиқни муттасил истеъмол қилиш юрак касаллиги бор одамларнинг умрини узайтиради. Кардифф эпидемиология маркази (Буюк Британия) шифокорлари ана шундай хулосага келишди.

Улар узоқ вақт мобайнида инфарктни бошидан ўтказган икки мингдан ортиқ беморнинг касаллик варақаларини ўрганиб чиқишди. Ҳафтасига камида икки бор балиқ истеъмол қилган беморларда ўлим кўрсаткичи 30 фоиз кам бўлиб чиқди. Гарвард университети профессори Александр Лифнинг фикрича, балиқдаги айрим органик кислоталар юракнинг бир маромда уришини таъминлайди.

АҚШда ўтказилган бошқа бир тадқиқот ҳам балиқ маҳсулотларининг инсон юрагига ижобий таъсир этишини кўрсатди. Таҳлил учун йирик бир компанияда икки мингга яқин хизматчининг саломатлиги ўрганилди. 30 йил мобайнида доимий тартибда балиқ истеъмол қилган кишилар гуруҳида юрак хуружи ҳоллари қарийб икки баравар кам учради.

Балиқ ва бошқа денгиз маҳсулотларидан иборат парҳез таом нафақат юрак хасталигидан, балки инсультдан ҳам ҳимоя қилар экан. Ойига атиги икки—уч марта балиқ истеъмол қилиш инсультга чалиниш хавфини 40 фоизга камайтиради. Қизиқарли томони шундаки, бунда қанақадир алоҳида парҳезга риоя этиш шарт эмас. Исталган балиқ ёки денгиз маҳсулотлари керакли натижани беради. Аммо бунинг таъсир механизми қандай бўлиши тўғрисидаги саволга олимлар ҳозирча аниқ жавоб топган эмаслар.

Парҳезшунос мутахассислар узоқ йиллар давомида шундай фикрда эдилар: Балиқ ўзидаги муайян ёғ кислоталарининг ижобий таъсири туфайли юрак хасталигига чалиниш хавфини камайтиради. Айнан ана шундай тахминга асосланиб балиқ ёғини истеъмол қилиш керак, деган қатъий тавсиялар бериларди. Ҳақиқатан ҳам, илгарилари дорихоналарда шиша идишларда балиқ ёғи сотилар ва уни катта—кичик истеъмол қиларди.

Эндиликда эса, балиқ ёғининг бу хусусиятлари жиддий шубҳа остига олинди. Чунки ўтказилган кўпгина текширув ва синовлар шуни кўрсатдики, бундай кислотаси кўп бўлган балиқлар бошқа турдаги балиқлардан организмга таъсири бўйича деярли фарқ қилмас экан. Кейинги йилларда барча мамлакатларда кенг кўзга ташланаётган депрессия (руҳий тушкунлик) хасталиги шифокорларни жиддий ўйлантириб қўйди. Албатта, бу касалликни даволайдиган кўпгина дори—дармонлар ишлаб чиқарилмоқда. Аммо улар бир томондан фойда берса, иккинчи томондан зарари ҳам бор. Шу боисдан врачлар балиқ билан боғлиқ парҳез таомлар истеъмол қилишни тавсия қилишмоқда. Яқинда Стокгольмда ўтказилган халқаро семинарда инглиз тадқиқотчиларининг бу борада ўтказган тажрибалари, хулосалари баён қилинди. Баъзи бир балиқлар таркибидаги ёғ кислоталари кўпгина неврологик хасталикларни даволашда ғоят катта самара берар экан.

Шундай қилиб, балиқ бизнинг юрагимиз ва қон томирларимиз ишида энг яхши кўмакчи экан. Боз устига онкологлар ҳам балиқни еб туришни қаттиқ маслаҳат беришади.Масалан, бир гуруҳ испан олимларининг тавсиясига кўра, ҳафтада икки кун балиқ истеъмол қилиш ошқозон, ичак саратонига чалиниш хавфини 30—50 фоизга камайтирар экан. Балиқли парҳезга риоя этиш ҳомиладор аёллар учун ҳам ниҳоятда фойдали.

Гавҳар ДИЛМУРОДОВА таржимаси.

И.С.ТУРГЕНЕВ

ЁЗУВЧИ ВА ТАНҚИДЧИ

Ёзувчи ўз хонасида иш столининг ёнида ўлтирарди. Бир маҳал хонага танқидчи кириб келиб қолди.

—Ана холос! —деб шовқин солди у. —Жанобингизга қарши ёзганларим—катта—катта мақолаларим, хабарларимга қарамай—а? Уларда сизнинг ҳеч қандай талантингиз йўқлигини, ҳеч қачон бунақанги талант ҳам бўлмаганлигини, сиз ҳатто она тилингизни ҳам унутиб қўйганлигингизни, ҳамиша нодон киши бўлганлигингизни, эндиликда бўлса адойи—тамом бўлиб кексайиб латта бўлиб қолганлигингизни икки карра икки тўрт дегандай исбот қилиб бергандим—а!

Ёзувчи бўлса танқидчига бамайлихотир гап қотди:

—Сиз менга қарши кўпдан—кўп мақолалар, фельетонлар ёзганлигингиз ҳақ, —деди у. —Лекин сиз тулки билан мушук ҳақидаги масални биласизми? Тулкининг кўпдан—кўп ҳийлалари бўлса—да, барибир у қўлга тушади; мушукнинг бўлса, дарахтга чиқиб кетишдан иборат яккаю ягона нажот йўли бор... ва итлар у ёққа чиқиб боролмайдилар. Менам сизнинг ҳамма мақолаларингизга жавобан сизни биргина китобимда гавдалантирдим—қўйдим; сизнинг мантиқий бошингизга майнавоз—масхарабозларнинг қалпоғини кийгизиб қўйдим—сиз ана шу қалпоқда авлодларга кўз—кўз бўласиз.

—Авлодларгамиш! —деб қаҳ—қаҳа урди танқидчи. —Гўёки сизнинг китобларингиз авлодларгача етиб боради гандек! Қирқ йиллар ўтгач, боринги эллик йил ўтгач уларни ҳеч ким ўқимайди.

—Гапингизга қўшиламан, —деб жавоб қилди ёзувчи, —лекин менга шу муҳлат ҳам етади. Сиздақангиларга ярим аср ҳам етиб ортади. Сизнинг шон—шавкатингиз масхарабозникига ҳам етолмайди. Хайр, саломат бўлсинлар... Исми шарифингизни айтсам бўладими? Йўқ, бунга эҳтиёж ҳам бўлмаса керак...айтмасам ҳам ҳамма уни билади.

1878 йил, июн

Ғаройиб олам

ҒАЛАТИ ЭГИЗАКЛАР

33 ёшли румин аёли эгизак туғди. Бунинг нимаси ғалати, дерсиз. Гап шундаки, эгизакларнинг биринчиси 11 декабрда, иккинчиси эса, 59 кун кейин дунёга келди.

Бу мўъжизанинг сири кейинроқ маълум бўлди. Онанинг иккита бачадони бор экан. Гўдакларнинг оғирлик вазни 1600 ва 2600 граммдир. Иккаласи ҳам ўзларини яхши ҳис қилишмоқда,бир ой ўтмасдан кичиги каттасига вазн бўйича етиб олди. Шифокорлар Руминия доялари тажрибасида бундай ғайриоддий ҳодисага илк бор дуч келдилар. Аммо жаҳон тиббиётида ҳам бу каби ҳолатлар атиги 20 дан знёдроқ экан.

ГУРУЧ- КАМҚОНЛИК ДАВОСИ

Таиландда янги бир гуруч нави яратилди. У анемия ёки камқонликка қарши курашда самарали, айни пайтда арзон восита бўлиши мумкин. Мамлакат қишлоқ хўжалиги вазирлигининг хабарига кўра, бу нав аслида жануби—шарқий Осиё халқлари деҳқончилигида азалдан маълум эди. Лекин олимлар унга генетик таъсир ўтказиб, гуручнинг ишфобахлик хусусиятларини янада оширишди. Энди бу нав ўз таркибида темир моддасини жамлай олади.

Мутахассислар ушбу ҳудуд мамлакатларининг табиий иқлим шароитларини ҳисобга олган ҳолда шифобахш сифатларга эга бошқа деҳқончилик маҳсулотларининг янги навларини яратиш устида иш олиб боришмоқда. Генетика бобидаги сўнгги ютуқлар бунга омил бўлмоқда.

СОВУҚДАН ҚЎРҚМАЙДИГАН ДОКТОР

Россиянинг Азов шаҳрида истиқомат қиладиган олий тоифали хирург Тихомиров ўз—ўзини даволашнинг ғалати усулини ўйлаб топди.

Тихомировнинг соғлиги унга Азов туғруқхонасини бошқариш топширилгандан сўнг буткул ўзгарган эди. Тунукун ишхонада бўлиш ва раҳбарликнинг турли қийинчиликлари унинг соғлигига салбий таъсир кўрсатиб, тез орада хафақон касалигига чалиниб қолди. Унинг қон босими энг юқори кўрсаткичдан, яъни 200 дан тушмайдиган бўлиб қолди. Ўша пайтда у қирқ ёшга етмаганди. Тихомиров қон босимини бир хилда ушлаб туриш учун энди умрбод дори истеъмол қилиши керак эди.

Тихомиров ўзи врач бўлишига қарамай, дардини дори ичмасдан бошқача йўллар билан даволашга киришди ва организмини совуққа чиниқтира бошлади. 1967 йили доктор бош кийимини ечди ва уни қайтиб киймади. Кейин пальтоси кераксиз бўлиб қолди. Секин—аста костюмини ҳам ташлади, ниҳоят кўйлагига навбат етди. Албатта, буларнинг бари бирданига бўлгани йўқ. У майкада бир неча йил юрди. Ҳаммасидан ҳам оёқ кийимини ташлаш оғир кечди. Буларнинг барига доктор 32 йил сарфлади.

Секин—аста доктор дардидан фориғ бўлди. Ҳозирда йилнинг қайси фасли бўлишига қарамай у Дон дарёсида чўмилишни канда қилмайди. Ҳаммасидан қизиғи, у чўмилиб чиққандан сўнг ҳеч қандай сочиқнинг кераги йўқлигида.

Мабодо, ўша шаҳарга йўлингиз тушса, кўчада яланғоч юрган одамни кўриб хайрон бўлманг. Сизни уйига меҳмонга таклиф қилгудай бўлса, иссиқроқ кийиниб олинг, чунки докторнинг уйидаги иситиш воситалари олиб ташланган. Шамоллаб қоласиз—а!..

ДАРЁДА СУЗГАН ЖАЖЖИ ҚИЗАЛОҚ

Ҳиндистоннинг энг катта дарёси — Ганг соҳилида маҳаллий аҳоли ва кўплаб сайёҳлар йиғилишди. Улар ўз кўзлари билан ҳозир рўй берадиган бир мўъжизани кўрмоқ ниятида эдилар.

Бир оздан сўнг ўшқириб оқаётган сувга Кавья Гунта исмли икки яшар қизалоқ тушди ва нариги соҳил томон шаҳд билан сузиб кетди. Томошабинлар ёқа ушлаб қолишди. Ахир дарёнинг кенглиги 1700 метр эди—да! Ҳар эҳтимолга қарши қизалоқнинг икки ёнида беш нафар катта ёшдаги сузгич одамлар ҳам бор эди. Лекин уларнинг ёрдамига эҳтиёж бўлмади. Жажжи қаҳрамон нариги қирғоққа сузиб ўтди. Кавья, афсуски, Гиннесснинг рекордлар китобига кирмади. У барибир мамлакат рекодчиси бўлгани аниқ.

М. РАҲМАТОВ тайёрлади.

ЭРТАГА, ЭРТА БЎЛСИН!

Яшаб ўтганимиз қарийб ҳар бир кун нақадар аҳамиятсиз, ланж, арзимас—а! Ундан қоладиган излар нақадар оз! Шу соатлар нақадар маъносиз, аҳмоқона бўлиб ўтди—я!

Ҳолбуки, одам яшашни хоҳлайди; у ҳаётнинг қадрига етади, у ҳаётга, ўзига, келажакка ишониб яшайди. Келажакдан у озмунча бойлик—фаровонликлар кутади—ми!

Хўш, у келгуси кунлар нима учун ҳозиргина яшаб ўтган кунига ўхшамайди деб тасаввур қилади?

Йўқ, у бундай тасаввур қилмайди. У умуман ўйга ботишни ёқтирмайди. Яхши қилади.

«Эртага»си бориб—бориб уни гўрга тиқмагунча «мана, эрта бўлсин, эртага!» деб ўзига—ўзи тасалли бераверади.

Гўрга тушган одам эса, хоҳласа—хоҳламаса ўй суришдан тўхтайди.

1879 йил, май.
Шарафиддин КЎНЧИ таржимаси.

Спорт оламида

СЎНГГИ МАНЗИЛ - ҚАМОҚ

2008 йилда бўлиб ўтадиган Турин Олимпиадаси баҳсларида допинг савдоси билан шуғулланган ҳар бир спортчини қамоқ жазоси кутади. Бу ҳақда Халқаро Олимпия Қўмитасининг президенти Жак Рогге навбатдаги йиғилишда ҳаммага маълум қилди. «Биз ҳеч қайси спортчини қамоқ жазосига тортишни истаймиз,— деб баёнот берди Жак Рогге.— Аммо допингга алоқадор бўлган ҳар бир шахс ўз айбига яраша жавоб бериши керак. У мураббий бўладими, ёки спортчими, фарқи йўқ».

— Афсуски, допинг сўнгги йилларда профессионал спортда кенг қулоч ёзмоқда. Ушбу ҳолат билан курашиш лозим,— дейди икки карра Олимпиада ўйинлари чемпиони Евгений Мишаков.— Аминман, агар бу иш билан шуғулланадиган уч—тўрт киши ушланса ва жазосини олса, бошқалар ҳам бу ҳолатга жиддий муносабатда бўлишади.

ҲАММА НАРСА ПУЛГА БОҒЛИҚМИ?

Профессионал бокс барчада катта қизиқиш уйғотади. Бу спорт тури орқали бир қатор ташкилотчилар катта маблағлар ишлаб олиши кўпчиликка сир эмас. Айниқса, кўзга кўринган спортчилар ринга кўтарилса, барчанинг ниғоҳи уларда бўлади. Телетрансляция ходимлари, мухлису мутахассислар, йирик компания эгалари бундай учрашувлардан олам—олам завқ олишади.

Бундай гаплар боксчиларнинг ўзларига ҳам тегишли. Чунки рингга кўтарилмасдан олдин улар ҳам бирор бир даромад қилишга интилишади. Сўнгги пайтларда Крис Берд ва Владимир Кличко ўртасидаги жанг бўлиб ўтиши ҳақида ҳар хил гаплар юрибди.

—Агар ўтказган жанглари учун мўмай пул тўлашмаса, овора бўлиб рингга чиқишнинг сира фойдаси йўқ, — дейди ўта оғир вазн бўйича WBF камари соҳиби Крис Берд ўзининг баҳси олдидан шарҳ бераркан.— Ҳамма кичик Кличко билан жанг ўтказишим муқаррарлигини айтишмоқда. Тўғри, мен жанг ўтказишга тайёрман. Агар одатдаги тўланадиган пулдан кўпроқ ҳақ тўлашга рози бўлишса, мен албатта, Германияга бораман.

КУБОК ПАХТАКОРДА

Пойтахтимиз футбол майдонларида илк бор ташкиллаштирилган «Тошкент турнири» ўз ниҳоясига етди. Халқаро турнирда юртимизнинг икки гранд: «Пахтакор», «Нефтчи» жамоалари билан бир қаторда мамлакат олимпия терма жамоаси, ҳамда Арманистоннинг сўнгги тўрт йилдаги чемпиони «Пюник», Латвиянинг ўн тўрт карра чемпиони «Сконто» ва Белоруссия ёшлар терма жамоаси иштирок этди.

Турнирнинг мукофот жамғармаси 100 минг АҚШ доллари бўлиб, биринчи ўринга 50 минг, иккинчи ўринга 25 минг, учинчи ўринга 15 минг, тўртинчи ўринга эса 10 минг доллар миқдорида маблағ ажратиш кўзда тутилган эди.

Финал баҳсида мамлакатимизнинг беш каррадан чемпионлари, икки азалий рақиб «Пахтакор»—«Нефтчи» учрашди. Мазкур ўйин «Пахтакор»нинг кичик ғалабаси билан тугади. Ҳисоб 1—0. Ягона гол муаллифи Анвар Солиев бўлди.

Суннатилла ИСЛОМОВ.

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

- *Россия судларида гуноҳлар берган кўргазмалари учун ҳақ оладиган бўлди. Гуноҳга ҳақиқатан кетказган вақтига қараб энг кам иш ҳақининг беш баробари миқдорида ҳақ тўланади.*
- *Вьетнамлик балиқчилар 130 метрлик чуқурликдан тонғайлилар оиласига мансуб оғирлиги 1 тоннадан ортиқ, узунлиги 4 метр келадиган балиқ тутишди. Балиқчиларнинг таъкидлашича, шу кунгача бундай улкан балиқни учратишмаган экан.*
- *Россияда ҳар йили уч ярим мингдан ортиқ киши гиёҳвандлик моддаларини кераги дан ортиқча қабул қилиш оқибатида бевақт оламдан ўтади.*
- *Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, қайта қуришнинг архитектори Александр Николаевич Яковлевнинг билдиришича, Иккинчи жаҳон урушида 30 миллиондан ортиқ киши нобуд бўлган. Ҳа, бу—қиматга тушган ғалабанинг аччиқ ҳақиқати.*
- *Францияда эркаклар аёлларга нисбатан миллион нафардан ортиқроқдир.*
- *Тиббиёт олимларининг таъкидлашича, 10—15 ёшли болаларга компьютердаги жанговар ўйинларни ҳафтасига 15—20 минут ўйнаш кифоя экан. Агар шу вақтдан ортиқроқ ўйнаса, боланинг руҳиятига урушқоқлик кайфияти сингиб кетаркан.*
- *БМТ аҳолишуносларининг маълумотларига кўра, 2005 йилнинг июлига бориб, ер юзидаги аҳоли сони 6,5 миллиардга етади.*

МАСЛАҲАТХОНА

Кўк чой оғиз бўшлиғидаги ситмани пасайтиради.

Юздаги ажинларни йўқотиш учун ҳар куни 1 соат секин, лўққиллаб югуриб туриш керак.

Кумуш қошиқ ва умуман кумуш идишлар ошқозонга даво бўлиб, уни касалликлардан асрайди.

Ич кетишини оқ хўрда, оддий жийда ва қаттиқ нон тўхтатади.

Овқат билан қўшиб, меъёрида гармдори истеъмол қилиб турилса, у нафақат иштаҳани очади, балки қон ўрамидаги ҳолатни яхшилайди ва овқатларнинг тез ҳазм бўлишини таъминлайди.

Ҳайвонларнинг (қўй, эчки, мол, от) ўпкасини қовуриб истеъмол қилиш мумкин эмас. Акс ҳолда эртасигаёқ баданга қичима тошади.

Олмани арчиб енг. Чунки унинг юпқа, ёпишқоқ пўстлоғи ҳазм бўлмайди. У танглайга, томоққа ҳамда ичак деворларига ёпишиб, узоқ туриб қолади. Натижада турли хасталиклар келиб чиқади. Айниқса, у болаларнинг нафас йўлларига ёпишиб қолиб, касал қилади.

Хом тухумни совутгичда 2 ҳафтагина сақлаш мумкин. Узоқ сақлаш учун ҳар бир тухумни қоғозга ўраб қўйинг ва ҳар ҳафтада қоғозни алмаштириб туринг.

МАНСУБА тўплади.

Дастурхон кўрки

«СЕВИМЛИ ОНАМГА» ТОРТИ

МАСАЛЛИҚ: 6 та тухум, 2 стакан шакар, 2 стакан сметана, 3 чой қошиқ какао, 1 стакан майдаланган ёнғоқ мағзи, 1 стакан ивитилган майиз, 1 чой қошиқ ичимлик содаси, 2 стакан ун.

ТАЙЁРЛАШ: Масаллиқларни аралаштириб, хамир қорилади. Хамирни 2 қисмга бўлиб, 2 та кулча пиширилади.

КРЕМИ: 350гр. сариёғ кўпиртирилиб, 1банка қуюлтирилган сут, 2 ош қошиқ лимон ёки апелсин шарбати, 1 ош қошиқ коняк қўшилади. Тайёр тортнинг сиртини ёнғоқ мағзи, апелсин бўлаклари билан дидингизга мослаб безатишингиз мумкин.

ЭНГ, ЭНГ, ЭНГ...

* * *

Энг катта чархпалак (карусель) London Eye деб номланади ва у Англия пойтахти Лондонда қад кўтарган. У сизни ердан 135 метр баландликка олиб чиқади. Ушбу конструкция илгариги Йокогама бўғозида жойлашган чархпалак рекордини янгилади. Йокогама чархпалаги ундан 30 метр паст. Чархпалак секундига 0,26 м тезлик билан ҳаракатланади ва йилига 8000 марта айланади.

С. ШОШИЙ тайёрлади.

Энг катта аэропорт Гонконг Халқаро аэропорти ҳисобланади. Бу аэропортнинг узунлиги 1 км 300 метрни ташкил этади ва 550 минг кв. метр майдонни эгаллайди. Юк текширув бўлимининг ўзи катталиги футбол майдонидек келади. Ушбу тайёрагоҳ бир кунда 100 га яқин мамлакатдан келадиган 460 та самолётни қабул қила олади.

* * *

Энг кичик телевизори бор телефонни яқиндагина Жанубий Кореянинг машҳур компанияси Samsung Electronics ишлаб чиқди. Уяли алоқа воситасининг экранидан сиз қийинчиликсиз уч соат мобайнида телетрансляция қилинадиган кўрсатувни бемалол томоша қилишингиз мумкин. Бу митти SCH—M220 модел эканининг ўлчами 92x51x36 мм ни ташкил этади.

* * *

Энг бой тарихга эга бўлган компанияга Генри Овертон Уилс 1786 йилда асос солди. W.D. & H.O. деб ном олган бу компания табак ишлаб чиқарган. Уилс жаноблари Буюк Британия фуқароси бўлиб, АҚШда илк хорижлик бизнесмен мақомига сазовор бўлган. Компания ўз тарихида "Passing Clouds", "Three Castles", "Bristol" каби сигаретларни бозорга олиб чиққан. Ҳозирга кунда эса "Wills" сигарети ўзбек бозорида ҳам ўз ўрнига эга.

Milliy tiklanish
Муассис: Миллий тикланиш демократик партияси

Бош муҳаррир: Иброҳим ҒАФУРОВ

Нашр муҳаррири: Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ

Газета 014-рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма: Г — 227. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда .

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Саҳифаловчи: Раъно ИСМАИЛОВА
Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32 уй

Телефонлар: қабулхона — 133-67-51, бўлим —136-58-80, реклама ва эълонлар бўлими — 136-58-73

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Босишга топширилди 20.00

RESPUBLIKASI
MILLIY KITOB PALATASI

Milliy tiklanish — millat kelajagi

Milliy tiklanish

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Har oyda ikki marta chop etiladi

Oʻzbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

2005 yil, 18 mart, Juma

6 (312) son

НАВРЎЗ МУБОРАК!

Бу кунлар қутлуғ кунлар, сурурли кунлар. Баҳорнинг, Наврўзнинг сўлим нафаси, майин эпкинлари юртимизда бўйлаб кезмоқда. Барчанинг дилида янги кунлар, яхши кунлар умиди.

Бизнинг «Миллий тикланиш» партиямиз учун бу йил жуда самарали бошланди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва маҳаллий кенгашларга депутатлар сайлаш жараёнларида партиямизнинг эришган натижалари бизни ва барча партиямиз хайрихоҳларини қувонтирди. Бугунги кунда Олий Мажлис Қонунчилик палатасида фаолият олиб бораётган 11 нафар депутатларимиз Сиз—азиз Юртдошларимизнинг хизматингизга бел боғлаганлар. Уларнинг ниятлари эзгу, мақсадлари улуғ.

Бу йил «Миллий тикланиш» партияси учун шуниси билан ҳам қадрлики, 2005 йилда партиямиз ташкил этилганлигининг 10 йиллигини нишонлаймиз. Шу йиллар давомида партиямиз сафи давримизнинг етук кишилари, ёшлар ва хотин—қизлар ҳисобига кенгайгани ва кенгайиб бораётгани қувончли ҳолдир. Миллий тикланиш моҳиятини англаб етганлар, партиямиз дастуридаги вазифаларни чин дилдан ёқлаб, қўллаб—қувватлаётганлар кўпчиликни ташкил қилаётгани ҳам қалбимизда катта умид уйғотади. «Миллий тикланиш» келажагига сайлов жараёнларида сайловчилар томонидан катта ишонч билдирилгани, партиямизга халқ ишончининг ортиб бораётганининг ўзи бир саодат. Ютуқларнинг ҳаммаси ўзимизники. Олдиндаги режаларни амалга ошириш, элимиз ишончига шижоат билан жавоб қайтариш бош мақсадимиз. Бу сўзлар баландпарвоз сўзлар эмас. Бу биз—«Миллий тикланиш»—чиларнинг Сиз азизларга айтмоқ истаган дил сўзларимиз.

Азиз Юртдошлар!

Сиз ҳам уйғониш фаслида, Наврўз айёми арафасида бир олам ёруғ ўй—хаёллар билан яшаётганингиз аниқ. Жамиятимиз тараққиёти, юртимиз равнақи йўлида қилаётган ишларингиз бароридан келсин! Баҳор қалбингизга гўзаллик, янгиликларга тўла кайфият олиб келсин. Бугун ташлаётган ҳар бир солиҳ қадамингиз, қилаётган эзгу амалларингиз эртага, албатта, мева беражагига ишонинг.

Биз—«Миллий тикланиш»чилар ҳам барча эзгу ниятли юртдошларимиз қатори ҳамиша мустақил Ватанимизда тинчлик, фаровонлик ҳукм суришига, халқимизга доимо байрамлар шукуҳи ёр бўлишига, шу азиз юртга суқли кўзини тикканларнинг бад ниятлари ҳеч қачон амалга ошмаслигига ишонамиз.

Янгиликлар, яхшиликлар, гўзаллик айёми — Наврўз барчамизга қутлуғ бўлсин. Шу она тупроқни, азиз Ватанимизни Оллоҳ ўзи қўлласин. Бу юртнинг паҳлавонлари ҳамиша элнинг юкини елкасига олсин, бу юрт сулувларининг қошидан ўсма, кўзидан сурмаси аримасин. Дуогўй онахон—отахонларимизнинг нуроний чеҳралари доимо давраларимизга файз қўшсин! Юртимиз боғларидан Баҳор кетмасин!

Байрам муборак, азиз Юртдошлар!

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

ФРАКЦИЯ ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасидаги «Миллий тикланиш» партияси фракциясининг йиғилиши бўлиб ўтди.Йиғилишни фракция раҳбари, Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси раиси Хуршид Дўстмуҳамедов олиб борди.

Йиғилишда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси қўмиталарининг 2005 йилга мўлжалланган иш режалари муҳокама қилинди. Ҳар бир қўмитанинг иш режалари «Миллий тикланиш» фракцияси нуқтаи назаридан жуда чуқур ўрганиб чиқилди. Фракция аъзолари таклифлар ва танқидий фикр—мулоҳазалар билдирдилар.

ЎзМТДП Марказий Кенгашида

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий Кенгаши аъзолари ва фаоллари йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, фракция аъзолари, Марказий Кенгаш аъзолари, Тошкент шаҳрининг 11 та туманидаги партия фаоллари, оммавий ахборот воситалари ва кўплаб жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг қўшма мажлисидаги маърузаси асосида Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси олдидаги вазифалар белгилаб олинди.

«Миллий тикланиш» фракцияси раҳбари Х.Дўстмуҳамедов партия ташкил топганининг 10 йиллигини муносиб кутиб олиш хусусида алоҳида тўхталди.

«Сиҳат— саломатлик» йили муносабати билан қабул қилинган Давлат дастури асосида партиянинг олдига қўйган мақсад ва вазифалар, ўтказиладиган тадбирлар режаси ҳақида Қонунчилик палатаси депутати М. Қориева сўзга чиқди.

Шунингдек, йиғилишда Қаландар Абдураҳмонов, Лола Саидова, Ойдин Хожиева, Жаннат Тошматова, Абдуқуддус Абдураҳимов ва бошқалар ўз таклиф—мулоҳазаларини билдирдилар. Йиғилишда партиянинг бир гуруҳ фаол аёлларига совғалар топширилди.

АЁЛ – ОЛАМНИНГ КЎРКИ

Бугун мустақил Ўзбекистон аёллари нафақат оила кўрки, жамиятнинг ҳам файзи, фаол аъзолари сифатида фаолият кўрсатиб келмоқдалар. Аёл бир қўли билан бешикни, иккинчи қўлида дунёни тебратади, деган гапни муболаға дегингиз келмайди. Партиямиз сафида ҳам хотин—қизлар сонининг кундан—кунга ортиб бораётгани қувонарли ҳол.

Хотин—қизлар байрами муносабати билан Тошкент вилоятининг Паркент туманида бўлиб ўтган учрашувда ҳам бу алоҳида таъкидлаб ўтилди. Шу куни «Миллий тикланиш» партиясининг паркентлик фаоллари даврасидаги учрашувда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари Шарифа Салимова ва Мунира Қориевалар ҳам иштирок этишди.

Йиғилишда партия аъзолигига муносиб иш кўраётган аёлларга келгуси ишларида ривож тилаб, миннатдорчилик билдирилди, байрам совғалари тарқатилди.

Бундай учрашувлар вилоятнинг Юқори Чирчиқ ҳамда Қуйи Чирчиқ туманларида ҳам бўлиб ўтди.

ТАЛАБАЛАР ДАВРАСИДА

Яқинда Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида «Миллий тикланиш» партияси аъзолари билан университет талабалари иштирокида учрашув ўтказилди.

Учрашувни ЎзМДП Марказий Кенгаши аъзоси, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети «Халқаро ҳуқуқ» факультети декани Лола Саидова кириш сўзи билан очди ва олиб борди. Йиғилиш аввалида юртбошимизнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг қўшма Мажлисидаги маърузасида айтган фикрлари юзасидан мулоҳазалар билдирилди.Партиянинг Тошкент шаҳар кенгаши раиси Ҳайринисо Мирзажонова сўзга чиқиб, бугунги кунда миллий тикланиш ғояси билан миллий қадриятларимизнинг боғлиқлигини ҳар қадамда ҳис этиш мумкинлигини айтди ва ёшлар ҳаётида ҳам халқимизнинг ўлмас анъаналарига нисбатан доимий эътибор бўлиши лозимлигини таъкидлади. «Миллий тикланиш» партияси томонидан узоқ йиллар мобайнида қилиб келинаётган асрий анъаналарни тиклаш йўлидаги хайрли ишлар ҳақида гапирилди.

Шундан сўнг партиянинг Шайхонтохур туман кенгаши раиси Ақида Азизовага сўз берилди. Маърузачи ўз сўзида жойларда олиб борилаётган ишлар ҳақида мухтасар маълумот бериб ўтди. Партия Марказий кенгаши котиби Гулжаҳон Мардонова сўзга чиқиб, партиямиз дастурида тилга олинган,талабаларни ўйлантираётган муаммоларга ҳамоҳанг руҳдаги масалалар юзасидан ўз фикр—мулоҳазаларни билдирди.

Учрашув қизғин савол—жавоблар билан якунланди.

Ўз мухбиримиз.

Сурур

ҲАЁТ ГУЛЛАРИГА БУРКАНДИ ОЛАМ

Чечаклар шитирлаб барг ёзади. Дарахт новдаларида умидлар куртаклайди. Ҳар гиёҳ, ҳар чечак тасбеҳ айтиб, ердан бош кўтаради. Қуёш заминга янада яқинроқ интилади. Офтобнинг илиқ тафтидан эркаланиб замин уйғонади. Қиш бўйи нафаси ичига чўккан ариқ ва жилғалар кўкламда гўё қўшиқ куйлаб оқади. Қирлар ял—ял ёниб, уфқ билан талашади. Сайроқи қушлар қўшиғи, сўфитўрғайлар нағмаси булбул навосига қоришиб кетади. Олам навога, атир исига тўлади. Қуёш кумуш тоғларнинг бошига чиқиб, ўзини ойнага солиб томоша қилаётгандай. Унинг чиройидан тоғларнинг тош кўнгли эриб, жилғага айланиб, йўлини яхшиликка тутиб оқиб кетади.

Наврўз ҳар дарахт, ҳар новдадан гулдаста ясаб, одамларга қучоқ—қучоқ шодлик улашади. Бобо деҳқон баркашдек кетмонни елкасига ташлаб, даласига ошиқади. Кетмонига қуёшнинг акси тушиб, гўё у офтобни елкада кўтариб, далага чиқаётган паҳлавонга ўхшайди.

Азалдан халқимиз табиат уйғонаётган бу шукуҳли кунларни шодлик билан байрам қилади. Бу байрам зардуштийлар даврида мавжуд эди. Чунки, у бевосита табиатнинг уйғониши, деҳқончилик ишлари бошланиши билан боғлиқ удумдир. Наврўз байрами Ғазнавийлар, Салжуқийлар, Хоразмшоҳлар даврида ҳам катта тантана сифатида нишонланган. Ҳатто кейинчалик мўғуллар истилоси даврида ҳам халқ Наврўз байрамини унутмаган, уни нишонлашда давом этган. Халқимиз тарихида Наврўзга бағишланган кўплаб асарлар яратилган. Бундай дилбар кун ҳақида қомусий олим Умар Хайём «Наврўзнома»сида, Фирдавсий «Шоҳнома»сида турли маълумотлар берганлар. Лутфий «Гул ва Наврўз» достонини ёзиб, мамлакатта осойишталик, меҳнаткаш халққа фаровон ҳаёт тилади.

Наврўз билан Қурбон ҳайити бир вақтта тўғри келиб қолганда аллома Рудакий кишиларни «қўй сўйиб нишонланадиган Наврўз» билан табрик этган экан.

XIX асрда яшаб ижод этган ўзбек шоири ва тарихчи олим Огаҳий Наврўз тасвирини бундай берган:

Баланд айлаб қуёшга поя Наврўз,
Кўтарди ер юзидан соя Наврўз.
Келиб файзу нишоту айш бирла
Муҳайё қилди элга воя Наврўз.

Она табиатнинг бетакрор мавсуми НАВРЎЗ—халқ байрами табиатни англашга, идрок этишга, тушунишга чорлайди. Наврўз одамларнинг меҳр, қадр—қиммат ва қадриятларини қайта тиклашга хизмат этадиган ички қувват бағишловчи шодиёнадир. Зеро, Наврўз халқ кайфиятини кўтарувчи, инсоний омилларни жадаллаштирувчи воситалардан бири.

Наврўз—тенглик, эркинлик, дўстлик байрами. Бу кун барча одатий ташвишлардан фориғ бўлиб, турли миллат ва элат вакиллари бир осмон, бир қуёш остида руҳан бирлашиб, байрам қилишади. Байрамдаги завқ—шавқ, кўтаринки кайфият кишиларда келажакка ишонч уйғотиб, эзгуликларга ундаган.

Қадимдан умумхалқ байрами Наврўзни кутиб олиш учун катта тайёргарлик кўрилган. Байрам олдидан уй—жойлар тозаланган, ҳовли—боғлар гуллар билан безалган, янги кийимлар кийилган. Наврўз кунлари кишилар қўни—қўшни, қариялар, ёр—биродарлари ва қариндошлар билан дийдор кўришган, араз—гиналарга барҳам беришган. Шу улуғ айём давомида беморларни бориб кўриш, ҳол—аҳвол сўраш ҳар бир кишининг бурчи ҳисобланган. Марҳумларнинг қабри зиёрат этилган. Ёлғизлар, боқувчисини йўқотган қариялар, ногиронлар ҳолидан хабар олинган.

Шуниси диққатта сазоворки, Наврўзи Олам бир ой давом этади ва қатор баҳор сайлларини ўз ичига олади. Булар Наврўз, Гули сурх, қўшчи оши, қизлар мажлиси, дала сайли, сумалак сайли ва бошқалар. Наврўз байрамига атаб оилаларда махсус баҳор таомлари—ялпиз, отқулоқ, шўра каби кўкатлардан кўк сомса, кўк патир ва кўк чучваралар тайёрланади. Айниқса, сумалак сайли алоҳида кўтаринкилик билан кутиб олинади.

Ўзбекистонда Наврўзни кенг кўламда умумхалқ байрамига, халқ ҳаётининг узвий бўлагига айланиши мустақиллигимиз самарасидир. Наврўзи Олам тимсолида халқимизнинг ўзига хос маънавияти, ўтмиши, асрий қадриятлари, миллий урф—одат ва анъана удумлари тобора сайқалланиб, ривож топиб бораяпти. Бу айём ҳамиша янгиланиш ва ёшлик, гўзаллик ва нафосат, меҳр ва мурувват, оқибат ва саховат, бунёдкорлик ва яратувчилик байрами сифатида нишонланиб келинган.

Бизнинг замонамизда инсоният яратган барча эзгуликлар элу юрт, бутун халқ ихтиёридадир. Халқимиз бой маънавиятининг маҳсули бўлган илғор анъаналар, шу жумладан Наврўз халқнинг гўзал шодиёна айёми бўлиб қолди. Халқ ҳаёти давомида яратилган, халқ турмушига ўрнашиб, унинг таркибий қисмига айланиб кетган байрамлар, маросимлар, удум ва урф—одатлар баркамол инсонни шакллантириш, унинг маънавий дунёсини бойитишда муҳим ўрин тутади. Юртбошимиз ташаббуси ва раҳбарлиги остида бу иш муваффақиятли амалга оширилмоқда. Наврўз байрамида барча меҳнат жамоалари, ўқув юртлари, туман ва шаҳарларда маданий тадбирлар бўлиб ўтади. Сайиллар, байрам кечалари уюштирилади. Мушоиралар, адабий суҳбатлар, учрашувлар, концертлар ўтказилади. Гуллар, кўчатлар экиш, ободончиликка оид ишлар кенг кўламда олиб борилади.

Наврўзнинг кишиларимиз маънавий маданиятини ошириш, эстетик дидини ўстиришдаги аҳамияти беқиёсдир. У кишиларга маданий ҳордиқ беришдан ташқари, самарали меҳнат қилиш учун куч ва илҳом бағишлайди. Мамлакатимизда яшовчи турли миллат вакиллари ҳам иштирок этиб, ўз санъатлари билан сайилларни қизитишади, бу эса байрамга дўстлик руҳини бағишлайди.

Аслида Наврўз меҳр—муҳаббат, саховат сабоқларини бераётгандай, бутун оламга бир хил тароват, зиё, яшариш, янгиланиш бахтини насиб этади. Юртимизни ҳаёт гулларига тўлдирган, уни меҳрга чулғаган Наврўзи Олам, хуш келдинг, ташрифингдан мудом Эл хушвақт!

Самад АМИНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти хузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчиси.

Сирожиддин САЙЙИД

НАВРЎЗ ҚЎШИҒИ

Фалак бизни балолардан асрадими?
Юлдузлардан бойчечаклар сачрадими?
Бир куртакка алмашдим бор ҳасратимни,
Олам эски, лекин ўнгу сўлим янги.

Осмон бўлди бир кечада ҳоргин бағрим,
Тўй бошлади чақинларим, ёмғирларим,
Гўё ҳозир япроқ ёзар томирларим,
Гўё эски қалам тутган қўлим янги.

Ойларга ҳам алишмасман юзларини,
Қаранг Қўқон, қаранг Сурхон қизларини.
Зулфларию райҳонларнинг исларини
Олиб келган эпкинларим, елим янги.

Эй, кўҳна боғ, кўндир чеккан азиятинг,
Қуриган шох, дилда сенинг васиятинг,
Эй, сариқ барг, қулоғимда насиҳатинг,
Бу йил энди менинг гулзор, гулим янги.

Ҳар кўнгилга бир янги куй, қўшиқ берсин.
Имон, инсоф, диёнатни қўшиб берсин.
Ҳар бир уйга энг аввал бир бешик берсин,
Ҳеч бир уйга кўрсатмасин ўлим янги.

Бормоқдасиз гарчи Ҳинду Хитойларга,
Умид айланг ўз ерингиз, Худойларга,
Уйларингиз тўлсин бу йил буғдойларга,
Ғимирлаган элим, дашту чўлим янги.

Лолалардан гап айтмадим, қир айтади,
Қолганларин само айтар, ер айтади.
Кўнглим очсам, ҳар гиёҳ бир шеър айтади,
Ростин айтсам, кўксимдаги дилим янги.

ШУҲРАТ ТИКЛАНАДИ

Қаердаки яхши иш шароити яратилган бўлса, ўша ерда самарадорлик бўлади. Инсон эъзозланган жойида азиз. Бу сўзларнинг нақадар тўғри эканлигига бугунги кунда ўз меҳнати билан қадр топганлар — «Гулистон экстракт ёғ» ҳиссадорлик жамияти жамоаси гувоҳ. Ва бу борада улар ўз раҳбарлари, жамиятнинг йигирма йиллик қадрдони Ким Роман Тимофеевич — дан жуда миннатдор.

Роман Тимофеевич 1983 йили Бухоро технология институтини битириб келгач, беш йил шу ерда муҳандис бўлиб ишлаган. Кейин ҳам олисга кетгани йўқ, шаҳар ҳокимлигида ишлаб юриб яна ҳиссадорлик жамиятига раис муовини бўлиб қайтди. Йиллар давомида корхонанинг муаммолари, пастбаланди унга кафтдек намоён бўлганди. Муаммолар ечими юзасидан кўп бор ўз таклифлари билан чиқарди. Бу одамнинг тошқин ғайрати, кўнгил топа олиши, масалани жойида ҳал қилиш хислати ҳеч кимга сир эмас ди. Шундан бўлса керак, уни 2004 йилнинг июн ойида ҳиссадорлик жамиятига раис этиб тайинлашди.

Роман Тимофеевич биринчи кунданоқ ишчиларнинг ойлик маошларини вақтида олишларига эътиборини қаратди. Корхона тубдан қайта таъмирланди, янги ускуналар билан жиҳозланди. Корхона бир кеча — кундузда 1200 тонна чигитни қайта ишлайдиган қувватга эга бўлди. Аввал — лари бу кўрсаткич 900 — 950 тоннадан ошмас эди.

Раҳбар яна бир муҳим жиҳатга эътиборини қаратди. Маҳсулотнинг ташмачилик билан ташқарига чиқиб кетмаслиги учун назоратни кучайтирди ва бу ўз кутилган самарасини берди.

Ҳамма нарса инсон учун, унинг фаровонлиги учун. Корҳонада ишчилар учун етарли шароитлар яратилган. Ишчилар иш кийимлар билан таъминланган. Жамият ишчилари учун ошхона, алоҳида поликлиника ва сиҳатгоҳ хизмат кўрсатиб турибди.

Кам таъминланган оилаларга, Меҳрибонлик уйларига кўрсатиладиган беминнат хайрияларга раиснинг ўзи бошқош. Меҳрибонлик уйларидаги айрим болаларни ҳиссадорлик жамияти ўз оталиғига олган.

Раҳбар учун тегишли билим, тажриба ва юқори малака албатта зарур. Ана шулар Роман Тимофеевичда бўлганлиги учун ҳам «Гулистон экстракт ёғ» тараққиёт йўлидан бормоқда. Янги маҳсулот турларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, бир лаҳза бўлса ҳам депсиниб туриб қолмаслиги учун изланишлар олиб борилди. Аввало, корхонанинг имконият лари ўрганиб чиқилди. Аслида бир йил давомида уч юз минг тона чигит қайта ишлаб чиқарилиши керак. Бироқ вилоят пахта тайёрлаш шартномавий режасини уддалай олмаяпти. Натижада корхона бир йилда 55 — 60 минг тонна чигитни қайта ишлаяпти, холос. Хўш, корхонани, ишчиларни узлуксиз иш билан таъминлаш учун нималар қилиш зарур?

Корхона учун Сардоба туманидан 200 гектар экин майдони ажратилган. Ўша майдонга кунгабоқар, пахта ва бошқа экинлар экиб, парваришлаб писта ёғи, совун олишни йўлга қўйиш учун ҳаракат бошлаб юборилди.Шу билан бирга ҳиссадорлик жамиятида янги цех қуриб битказиляпти. Ҳадемай бу цехда линолеум, плита ва бошқа қурилиш маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналар учун хом ашё етказиб берила бошланади. Худди шу каби режалар ҳали бирталай.

«Гулистон экстракт ёғ» ҳиссадорлик жамияти бир вақтлар энг йирик, энг кўп маҳсулот берувчи саноат иншооти бўлган. Бугун ана шу шуҳратни қайтариш, ҳаммадан ҳам уни эл манфаати, халқнинг фаровон ҳаётига хизмат қилдириш йўлида амалий ишлар қилинмоқда.

Роман Тимофеевич тадбиркор, ташаббускор, одамшаинаванда, ўз сўзининг устидан чиқадиган инсон бўлганидек, бошқаларнинг ҳам худди шу хислатларини қадрлайди. «Энг ёмон кўрганингиз» деган саволимизга Роман Тимофеевичдан «Таъмагирлик, у бор жойни ҳаллолик тарк этади. Нопок жойда эса, барака бўлмайди» деган жавобни олдик.

— Роман Тимофеевич Ким чўрткесар, талабчан, ҳалол инсон, — дейди биз билан суҳбатда узоқ йиллардан буён шу ерда ишлаб келаётган ишчилар Нурбек Шўхбердиев, Мурод Жўраев, Дилбар Усмоналиева, Башорат Холбоевалар. — Ўрнатилган мустаҳкам интизом, ишчиларга яратилган шароитлар жуда катта самара беряпти. Бундан ташқари манфаат бор жойда ҳаракат бўлади. Раҳбаримиз ҳамма нарсадан ҳам ишчилар манфаатини юқори қўядиганлардан. Меҳнат ҳам шунга яраша бўлади.

Ким Роман Тимофеевич халқ депутатлари Сирдарё вилоят кенгаши депутати. Зиммасида залворли юк, олдинда кенг кўламли режалар.

Энди фақат олға! Бу — сергайрат раҳбар билан бирга самарали меҳнат қилиб келаётган жамоанинг шу кунги дил истаги.

Маматқул БОЗОРБОЕВ,
Сирдарё вилояти.

ҲАЛОЛ МЕҲНАТНИНГ НОНИ ШИРИН

Болалигимизда ёши катта отахон — онахонлар нонни авайлаш, уни эъзозлаш кераклиги ҳақида кўп ибратли ривоятлар, панд — насиҳатлар айтишарди. Раҳматли бобом кўча — кўйда юрганларида йўлга тўкилган нон ушоқлари, ташлаб кетилган нон бурдаларини териб келар ёки ҳовлимиздан ўтадиган ариқдан оқиб келган нонларни олиб қўяр эканлар, бошларини афсус билан тебратиб «ноннинг уволидан қўрқиш керак» деб қўярдилар. Бобом ўша нонларни аввал ўпар, кейин кўзларига суртардилар. Энди бобомнинг ўша одатларни эслар эканман, нонни ҳамиша азиз биладиган халқимизнинг ўгитлари бежиз эмаслигига дил — дилимдан иқрор бўламан.

Доно халқимизнинг тилидан тушмайдиган дуолари, эзгу одатларининг бир қанчаси нон билан боғлиқ. «Уйинг бут — дойга тўлсин», «нондай азиз бўлгин» дея қилинадиган дуолар, «нон синдирар» маросими, узоқ сафарга кетаётган одамга нон тишлатиш одати — булар барчаси ризқ — рўзимиз бўлган ноннинг кўпни кўрган элимиз учун қанчалик эъзозли экани — дан далолатдир.

Халқимизда «нонни азиз тутганнинг ўзи ҳам азиз» деган гап бор. Янгийўлнинг Халқободидаги Одил Бекхўжаев номли нон корхонаси жамоаси ва жамоа раҳбари Ўлмас ота Машариповларнинг фаолияти билан танишар экансиз бу сўзлар ўз исботини топганига гувоҳ бўласиз.Элимизнинг дастурхонини нон ва нон маҳсулотлари билан таъминлаш йўлида ҳалол хизмат кўрсатиб келаётган жамоанинг ишлари таҳсинга лойиқ. «Ўз қўлинг билан қилинган меҳнатнинг роҳатидан лаззатлироқ нарса йўқ». Корхона раҳбарининг

ҳамиша таъкидлайдиган бу ибратомуз сўзлари ишчиларнинг доимо ўз ишларидан қувониш, ҳалол меҳнатдан қониқиш каби туйғуларига давомийлик бахш этиб келаётгандек.

Дарвоқе, корхона раҳбари ҳақида икки оғиз сўз. 75 ёшли Ў.Машариповна корхона ишчилари эъзозлаб Ота дея мурожаат қилишади. Раҳбар тадбиркор, сергайрат, ҳалол, ишчиларига меҳрибон бўлса, иш ҳам шунга яраша бўлади. Бу — корхона ишчиларининг ўз раҳбарларига нисбатан айтган эътирофлари.

Корхонада маошларнинг ўз вақтида тўланаётгани, корхонада молиявий барқарорликнинг таъминлангани ҳам шубҳасиз, жонкуяр раҳбарнинг ҳаракатлари самарасидир.

Ўлмас ота ҳалолликни қадрлайдиган, тўғриларни қўллаб — қувватлайдиган, саховатли, қўли очиқ инсон. Саховатнинг энг яхшиси эса, миннатсиз, ҳеч қандай ғаразсиз қилинганидир. Саховатпешалик инсонни улуғлайди. Ўлмас ота қаерга борсалар ўша ерга файз кириши ҳам балки шундандир.

Раҳбар меҳрибон бўлиш билан бирга талабчан бўлса, бу ҳам ўша жамоанинг ютуғи.

— Киши меҳнатдан қочмаса, ҳалол меҳнатнинг нонини еса, ҳеч қачон хор бўлмайди. Топганларига Яратганнинг ўзи баракот беради. Меҳнат билан обрў топган одам меҳнатга ёпишаверади, — дея сўзлайдилар Ўлмас ота. — Одам мансабига мағрур бўлмаслиги керак. Бу дунёда ҳамма нарса ўткинчи. Инсондан фақат қилган яхшилиги қолади. Азалдан бизнинг халқимиз бир — бирига оқибатли бўлиб келганлар. Айниқса, байрам, ҳайитларда якка — ёлғизлардан, ногиронлардан, ёрдамга муҳтож кишилардан ҳол сўраш эзгу одатга айланиб кетган. Корхона ишчилари учун Наврўз арафасида дастурхон ёзиб, ош ва сумалак тортилади. 25 нафар нафақага чиққан ходимларимизни ҳам байрам тантаналарига таклиф қилиб, моддий рағбатлантириш кўзда тутилган.

Бундан ташқари, Наврўз байрами кунлари Одил Бекхўжаев номли нон корхонасининг пойтахт ва туман марказида нон, маҳсулотлари билан савдо қилувчи кўчма шахобчалари ташкил қилинади.

Ўлмас ота ўз сўзлари давомида баҳорги экин — тикин мавсуми бошланиши олдидан янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарила бошлангани, тумандаги қабристонларни ободонлаштириш учун 500 минг сўм маблағ ажратилгани ҳақида ҳам айтиб ўтдилар. Кекса донишмандларга хос ўй — мулоҳазалардан сўнг ўз фикрларини сўзлайдиган Ўлмас отанинг сўзларини тинглар экансиз, бундай раҳбар бошчилигида ишлаётган жамоанинг ҳамиша ардоқда бўлишига ишондик.

Мансур ҚОДИРОВ.

ДЎСТЛАР

Ҳайвонлар ҳам одамлар сингари дўст тутинишга муҳтождирлар. Ўтлаб юрган ҳайвонларни кузатганингиз борми? Улар ҳар хил турларга мансуб бўлишлари мумкин: мисол учун от билан қўй бўлсин, ҳамиша бирга бўладилар. Ҳайвонлар ўртасидаги шу ўртоқлик мени ҳамиша ҳайратга солиб келади. Жек Сэндер деган кимсанинг икки ити шундай ўзаро садоқатга яққол мисол бўла олади.

Шу итларнинг бири Жинго деб аталарди. Тиканли сим қолдирган чуқур тирналишни оғриқсизлантириш учун инъекция қилаётганимда бултер зотидан бўлган шу каттакон оқ ит бирдан ингиллаб юборди. Лекин кейин тақдирга тан бериб, нинани суғуриб олмагунимча матонат билан олдига қараб қотиб турарди.

Шу маҳал ичида Жингонинг ажралмас дўсти (корги зотидан бўлган) Шкипер унинг орқа оёғини оғзига олиб турди. Столга икки итни ётқизиш ғайри одатий бўлса-да, мен шу дўстликни билардим, шунинг учун ҳам уларнинг эгаси столга иккала итни ҳам чиқазганида индамай қўя қолдим.

Мен ярани қўлдан чиқазиб бўлиб, уни тика бошладим. Жинго бўлса, ҳеч нарса сезмаганлиги учун ўзини анча бўш қўйди.

— Жинго, бу ишлар сени бундан буён тиканли сим орасидан ўтмасликка ўргатса керак, — дедим мен.

Жек Сэндер кулиб қўйди:

— Ўргатолмаса керагов, мистер Ҳэрриот. Мен йўлда ҳеч кимни учратмасак керак деб ўйлаб уни ўзим бирга олволгандим, лекин у ювнинг нариги томонидаги бир итни кўриб қолиб, ўша ёққа ўзини урди. Яхшиямки, у тозий ит экан — Жинго уни қувиб етолмади.

Беморимни силаб:

— Жинго сен уришқоқсан! — дедим. Шунда ит қулоқларигача ийиб кетиб, думини столга урабошлади..

— Киши ҳайрон қолади, шундай эмасми? — деди унинг эгаси. — У ҳамиша — ҳамрўз уруш чиқазиш пайидан бўлади, аммо болалар бўлсин, катталар бўлсин итни не алфозга солсалар, солишаверади. Бағоят хушфеъл ит.

Яра чокларни тикиб бўлдим ва игнани асбоблар қўйилган столдаги тоқоққа ташладим.

— Бултерлар атайлаб уруштириш учун урчитиб келинган. Бу ерда Жинго ўз зотининг азалий инстинктига амал қилган, холос.

— Буни биламан. Уни тасмадан бўшатиб юбориш олдидан теварак атрофни кўздан кечириб чиқаман. Ахир у ҳар ғандай итга бориб ташланади.

— Мана, бу ундан истиснодир! — мен кулиб кичкина коргига ишора қилдим. У биродарининг оёғидан тўйиб олиб, энди унинг қулоғи билан овора эди.

— Гапингиз тўғри, ажойибу ғаройиб: менимча, у Жингонинг қулоғини узиб олганидаям, у ҳатто ирилламасди ҳам.

Дарҳақиқат ажиб бир қилғулик. Корги ўн иккига кирган бўлиб, бу аҳвол унинг ҳатти-ҳаракатларига ва кўзига анча таъсир этганди, уч яшар бултернинг эса энди куч — қуввати тўлишиб келаётганди. Кўркакдор, суяклари мустаҳкам, мускуллари қуйма бу бақалоқ ит ҳайбатли ҳайвон бўлиб, қулоғини чайнаш ҳаддидан ошганида Шкипернинг бошини бақувват жағлари орасига оҳиста олиб, ит тинчишини кутиб турарди. Шу жағлар пўлат қопқондек раҳм — шафқатсиз бўлиши ҳам мумкин эди — ку, лекин кичкина бошни суядиган қўлдек ушлаб турарди.

Орадан ўн кун ўтгач, Жек чокларни сўкиш учун иккала итни ҳам келтирди. У итларни столга чиқаргач, ташвиш оҳанги билан гап қотди:

— Мистер Ҳэрриот, Жингонинг негадир мазаси йўқ. Икки кундан бери ҳеч нарса емайди, сувга тушган мушукдек бўлиб юрибди. Ярасига инфекция юққанмикин — а?

— Шундай бўлиши ҳам мумкин! — Мен шоша — пиша энгашиб ёнбошини силаб кўрдим: узун чандиқ сезилади. — Лекин яллиғланишдан ҳеч бир асар ҳам йўқ эди. На шишган жойи, на оғриқ жойи бор эди. Яраси кўнгилдагидек битиб кетибди.

Орқага бир одим ташлаб булгерни кўздан кечирдим. Кўриниши маъюс — думи қисилган, кўзлари бўш, ҳеч нарсага қизиқиши йўқ эди. Унинг шериги оёғини обдон ғажимоқда — ю, Жинго бўлса, шунда ҳам лоқайдликдан чиқмади.

Бундай эътиборсизлик Шкиперга сираям ёқмасди. Энди у оёқни қўйиб, қулоққа ёпишди. Яна тан — баллик. Шундан сўнг корги қулоқни қаттиқроқ тортабошлаган эди, салмоқдор бош эгилиб кетди — ю, лекин бултер ҳамон уни пайқамасди.

— Қани, Шкипер, бу ишингни тўхтат! Бугун Жингонинг ўйинқароқлик қиладиган кайфияти йўқ, — дедим мен ва коргини эҳтиёт бўлиб полга туширдим, бу жойда у дарғазаб бўлиб, столнинг оёқларидан айлана бошлади.

Мен Жингони диққат — эътибор билан кўриб чиқдим, юксак ҳарорат бирдан — бир хатарли аломат эди.

— Унда қирқу, олти, Жек. Қаттиқ хаста эканлиги шубҳасиз.

— Хўш, унга нима бўлиб — ди?

— Ҳароратидан келиб чиқсак, қандайдир ўткир юқумли касаллик. Лекин қайси бириси эканлигини бирдан айтиб бериш қийин.

Мен катта бошни силадим, оппоқ тумшуққа бармоқларимни югуртирдим ва изтироб ила ўй сурдим. Бир вақт думи сал — пал ликиллади, шундан сўнг ит менга, ундан сўнг эгасига дўстона боқди. Кўзнинг мана шу ҳаракати муаммони очишга калит бўлди. Мен тезда итнинг юқори қабоғини ағдариб кўрдим. Конъюнктива — кўз жилди нормал пушти тусда эди, лекин тоза оқ парда бироз сарғайган бўлиб туюлди менга.

Ит сариқ касал бўлиб — ди, — дедим мен. — Унинг сийдигида бирон бир хусусият сезмадингизми?

Жек Сэндер бош ирғатиб деди.

— Ҳа. Энди эслаяпман. У боғда бир оёғини кўтарган эди, сийдиги қорамтир бўлиб тушди.

— Бу сафродан. — Итнинг қорнини салгина босган эдим, бултер сесканиб кетди. — Ҳа, бу жойи хастадан — хаста.

Сэндер менга стол орқали қараб:

— Сариқ касал дединг-изми? Уни қаерда юқтирган экан?

Мен иягимни ишқаб қўйдим.

— Итни шу аҳволда кўриб турганимда биринчи навбатда икки хил имконият назаримга келади — фосфор билан заҳарланиш ва лентоспироз касаллиги. Юксак ҳарорат лентоспирознинг аломатидир.

— Бошқа бир итдан юқтирганмикан?

— Шундай бўлиши ҳам мумкин, лекин кўпроқ каламушлардан ўтган бўлиши керак. Каламуш овлармиди?

— Баъзида. Орқа ҳовлидаги эски товуқхонада каламуш дегани ачиб — бижиб ётибди, гоҳида у ўйнагани ўша ёққа югуриб қоларди.

— Худди шундай! — мен елкамни қисдим. — Бошқа сабабини қидирмаса ҳам бўлади.

Сэндер маъқуллаб бош қимирлатди.

— Ҳар ҳолда касаллик — ни дарров аниқлаганингиз кўп яхши бўлди. Энди уни тезроқ даволаш мумкин бўлади.

Мен унга бир неча секунд индамай боқиб турдим. Ҳамаси бунчалар содда эмасди. Мен уни хафа қилгим келмади, ахир олдимда маҳаллий мактабнинг муаллими бўлмиш ақл — идрокли, ўзини тутиб олган қирқ яшар эркак турарди. Унга бор гапларнинг ҳаммасини айтиш мумкин ва керак эди.

Инглиз ветеринар дўхтири Ж.Ҳэрриотнинг китобидан Шарофиддин КЎНЧИ таржимаси

(Давоми бор).

САМИМИЯТГА ЧЎЛҒОНГАН ҚАЛБ

Ҳаёт бўлганда Абдулла Турдиев 60 ёшга тўларди

Баргдек узилиб кетсам,
Унутмас мени боғим...
Усмон Носир

Шоирдан шеърлар қолади. Ҳар сатри юрак—нинг қат—қатидан сизилиб, гоҳида пўртана янглиғ отилиб, қоғозлар қатида мунчоқ каби тизилган сатрлар қолади.

Шоирликни қисмат де—гувчилар ҳам, кўнгил эх—тиёжи дегувчилар ҳам то—пилади. Аммо шоир Аб—дулла Турдиевни хотирлаб шундай дегимиз бор.

Абдулла ака учун шеъ—рият Дард ва Қувонч эди.

Дард

Вафотларидан сўнг нашр этилган илк шеърий тўп—ламларини бир—бир ва—рақлар эканман, кўнглим—дан ўтгани шу бўлди.

«Мен айтган қўшиқлар» номли мўъжазгина китоб—чанинг илк мисралари шундай бошланади:

Ўзбекистон байроғи—
Юрак деган матодан.

Мана шу сатрларнинг ўзиданоқ Абдулла Турди—евнинг дардларини англаса бўлади. Дардки, у назмда Ватаннинг, миллатнинг, халқнинг туйғуси—ю, қай—ғуси бўлиб, юрт мустабид тузумдан Озод бўлгач,

Қувонч

бўлиб янгради. Чунки, бу табиий эди. Болалиги кеч—ган Самарқанд вилоятидаги Зарбанд қишлоғида торт—ган азоб—уқубатлари шо—ирнинг буюк Қалбида ўч—мас, мудҳиш хотиралар қолдирган эди.

Урушдан сўнгги бола—ларнинг болалиги йўқ эди, чунки оғир ҳаёт, турмуш, рўзғор тебратиш—уларнинг болалигини ўғирлаб қўй—ганди. Ноҳақликни кўрса чидаб тура олмаслик унда ёшликдан шаклланган феъл—атвор бўлиб қолди. Бир кишига қай бир куни бўлмасин яхшилик қилса, ҳеч бўлмаганда бир киши—дан яхши сўзини, маслаҳа—тини аямаса, Абдулла ака учун ўша кундан яхшироқ кун бўлмасди.

Камина Абдулла Турдиев ҳақида «Ўзбекистон» ра—диоканалининг «Маънавият» муҳарририятининг хотира эшиттиришини тайёрлаш учун бош муҳарриримиз Ҳазрат Шодиёр Исмат ўғли—дан йўл—йўриқлар олар эканман, у ўз хотираларини шундай ўртоқлашган эди:

—Талабалик давримизда ҳам, мустақил иш бошлага—нимдан сўнг ҳам, Абдулла ака билан бир неча маротаба учрашишга тўғри келган. Ва мени қойил қолдирган жойи шунда эдики, бадиҳагўйликда ҳозиргача ўшандай—Абдулла акадек шоирни учратмадим.

Дарҳақиқат, шоир зоти—нинг камдан—кам вакилига насиб этадиган бадиҳагўй—лик санъати шу—Абдулла Турдиевга насиб этган эди.

Абдулла ака тез—тез ижодкорлар билан учра—шувларга чиқиб турар, бор вужуди—ла улар ҳузурида шеърларидан ўқиб берарди.

Бир сафар Тошкент ви—лоятидаги бир хўжаликка учрашувга бориб, минбар—дан шеърлар ўқиб бўлгач, пастдан кимдир ҳазилнамо гап қилади. Кайфияти яна—да кўтарилиб кетган Абдулла ака ўша заҳотиёқ, минбар—дан тушмасдан ҳалиги ки—шига атаб шеър ўқийди. Шеърдан ҳақиқий санъатдек завқланган хўжалик раиси Абдулла акани қўлтиғидан ушлаб олади—да, бир неча хўжалик илғорларини та—ништира боради ва шу жа—раёнда Абдулла ака ҳар бирларига гоҳ олти қатор, гоҳида саккиз қатор шеърни бадиҳагўйлик санъати—ла айтганда хўжалик раиси Абдулла акани ўша заҳотиёқ бир бош бузоқ билан му—кофотлайди...

ххх

Мен Абдулла Турдиев умрининг сўнгги нафасигача бирга бўлган Моҳира опани зимдан кузатаман. Хаёл ум—монига ғарқ бўлган Моҳира опага негадир ҳалақит бер—гим келмади. Билмадим, бирга ўтказган осуда дам—ларни хотирлаб қулдиларми ёки бошқа бир сабабми... лекин бирпасда қиёфалари жиддий тус олди—да, куни кеча «Шарқ» нашриёти то—монидан чоп этилган «Эрта сўнган юлдузлар» тўпла—мини кўксиларига босганча яна чуқур ўйга толдилар. Каминанинг хаёлидан эса ногоҳ Абдулла аканинг қуй—идаги мисралари ўтди:

Сендек бир аёлни
севмаслик—гуноҳ,
Суқланиб боқмоқ ҳам
гуноҳдир, ҳатто
Сенинг хаёлингдан
излайман паноҳ—
Балки бу—умримда
биринчи хато.

Бугун Абдулла ака ўзлари айтмоқчи, Моҳира опанинг хаёлидан паноҳ топиб, ўз ашъорларида яшамоқдалар.

Абдулла ака ҳаётлик чоғ—ларидаёқ Моҳира опага жуда кўп шеърлар бағишлаганди.

«Шоирлик ҳам...қисмат қўйган...отдир, болам...» шеърида шундай ёзган эди—лар.

Муҳаббатга сиғиндим.
...оҳ, юракдаги «оҳ»им би—лан,
Оллоҳ бизни учраштир—ди бир фаришта «моҳ»им билан.
Шу бояқиш...бир аёлга Яратгандан умр тилаб—
Она—суюк, Она—буюк зотдир, болам.

ххх

Илк китобчалари ҳам «шу бояқиш»нинг меҳнатлари самарасидир. Абдулла ака ёрга вафоли, фарзандга меҳрибон, дўстга садоқат—ли... эҳ—е, санайверсак адо бўлмас сифатлар соҳиби эди. У ҳеч қачон ёлғон гапир—масди. Ёлғончиларни жуда ёмон кўрарди. Ҳақиқат кў—зига тик боқарди. Ҳақ сўзни айтишдан ўзини тия олмас—ди. Яна бир нарса, у киши ҳар куни бирор бир одамга яхшилик қилишга интилиб юрарди.Гўёки шунга тарад—дудланиб кўчага чиққандек таассурот уйғотарди ҳар бир суҳбатдошида. Бу эзгулик ҳеч бўлмаганда бир янги шеър билан изҳор қили—нарди. «Яхшидан боғ қола—ди» деб шуни айтсалар ке—рак, Абдулла Турдиевдан яхши хотиралар қолди қалбларимизда.

Агар Ўзбекистонда хиз—мат кўрсатган маданият ходими, шоир ва журна—лист Абдулла Турдиев ҳаёт бўлганларида 60 баҳорни қаршилаган ва жажжигина бир—биридан ширинтой икки набираларини кўта—риб олиб, сокин оқшом қўйнида, шеърлари билан алла айтган бўлар эдилар...

Энди эса Абдулла акани камина янгидан—қайтадан кашф этгандекман. У киши болажонлар учун ҳам шеърлар ёзган экан.

Абдулла аканинг шеър—ларида ортиқча зўриқиш, ташбеҳларга дуч келмай—сиз. Ҳар сатрига миллий оҳанг сингиб кетган бўлиб, у пўртана янглиғ шеърла—рида балқиб туради. Муҳ—тарам Юртбошимизга атаб ёзган шеърида ҳам ана шу—миллийлик нафаси уфуриб тургани учунми, Президентимиз Абдулла акага жавоб мактуби йўл—лаган эди...

Самимий шоир Абдулла акадан уч нафар фарзанд—лар ва бир бисот бўлиб шеърлари қолди. Хотираси эса сатрлар оҳанги ичра оиласи, дўстлари—ю, шо—гирдлари қалбида мангу яшайди.

Камолиддин МИНГБОЕВ.

Ҳурматли Абдулла Турдиевга

Қадрли укам Абдуллажон!

Менинг номимга йўлланган эҳтиром туйғулари билан йўғрилган шеърингиздаги самимий сатрларингиздан юэтда таъсирландим. Шеърда тараннум этилган барча инсоний хислатлар биргина менга эмас, балки Сиздек иҳтидорли фарзандларни тарбиялаб вояга етказган улуғ халқимизга хос деб ўйлайман. Ана шундай олий фазилатлар соҳиби бўлган халқ, миллат бор экан, Ватанимизнинг эртанги куни ёруғ, ризқи-насибаси бутун бўлғусидир. Бундай халқнинг покиза кўнглига ҳеч қандай ғаним қутқу сололмайди, метин иродасини буколмайди.

Келгуси ижодий ишларингизга улкан зафарлар, оилангизга тинчлик-омонлик тилаб

Ўзбекистон республикаси Президенти **И.Каримов**

Мулоҳаза бекати

БОЗОРДА СУМАЛАК СОТИЛСА...

Азал—азалдан халқимиз орасида сумалак муқаддас таом ҳисобланиб келинган. Бу таомнинг келиб чиқи—ши ҳақида турли хил ри—воятлар мавжуд. Момола—римиз бу таомни фариш—талар таоми деб аташади. Кимки қайнаб турган су—малакни ихлос билан кав—лаб нимаики ният қилса,—нияти ижобат бўлади, деб ишонишган. Бу таом эл—нинг кўкламга етиб олган—лигининг шукронаси си—фатида пиширилади. Қавму—қариндошлар, маҳалла—кўй томонидан бир жойга йиғилиб тай—ёрланади ва барчага тенг тақсимланади. Аммо кей—инги вақтларда сумалакни бозорлардан бемалол со—тиб олиш имконияти ту—ғилди. Кексаларнинг айти—шича, бу таом фақат эҳ—сон қилинади уни сотиш мумкин эмас экан. Улар—нинг айтишларича, очар—чилик йилларида ҳам ҳеч ким бу таомни сотишга ботинолмаган экан.

Тўғри, сумалак тайёр—лашнинг ўзига яраша ма—шаққатлари мавжуд бўлиб, у ҳар кимнинг ҳам қўли—дан келавермайди. Бир томондан сумалакни ҳар ким ўз эхтиёжига яраша бозордан сотиб олгани ҳам маъқулдир. Қолаверса, ҳозир тирикчилик бора—сида ҳеч кимни айблай олмаймиз.

Бир танишим айтиб қолди, бозордан болала—рига янгилик, деб сумалак сотиб олган экан.Минг афсуски, сумалакни охи—ригача ейишнинг ҳеч ило—жи бўлмабди, сабаби, у яхши тайёрланмаган экан. Момоларнинг таоми деб аталса ҳам уни тайёрлашда пул топиш илинжидами, шошқалоқлик қилаётган—лар ҳам учраб турибди.

Бу табаррук таомни тайёрлаб сотаётганлар озгина масъулият сезсалар яхши бўлармиди?!

Оятулло ЖАББОРОВ.

САҲНАДА ҲАВАСКОРЛАР

Ҳозирги даврда профессионал театрлар билан бир қаторда ҳаваскорлик халқ театрлари ҳам ижодий фао—лиятларини самарали олиб бормоқдалар. Бугунги кунда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларимизда 103 та бадиий ҳаваскорлик театр жамоалари бор бўлиб, шу—лардан 43 таси «Халқ ҳаваскорлик жамоаси» унвонига эга. Шуни алоҳида таъкидлаш лозим, вилоятларда фао—лият кўрсатаётган халқ театрларининг айримлари ижо—дий изланишлар қилиб, профессионал театр даражасига кўтарилмоқда. Масалан, Қашқадарё вилоятининг Қарши шаҳридаги «Мулоқот» халқ театр—студияси ҳозирги кунда «Эски мачит» Давлат театр студияси даражасига эришди.

Ҳаваскорлик театр жамоаларининг фаолиятини янада ривожлантириш мақсадида шу йилнинг 15—17 март кун—лари пойтахтимизнинг муҳташам Ўзбек Миллий Ака—демик драма театри биносида «Ҳаваскорлик театр жа—моаларининг республика фестивали» бўлиб ўтди. Маз—кур фестивал Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Республика халқ ижодиёти ва маданий—маърифий ишлар илмий методик маркази, Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси ҳамкор—лигида ўтказилди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан ғолиб деб топилган 14 та бадиий ҳаваскорлик театр жамоалари ўз саҳна асар—лари билан иштирок этдилар. Андижон вилояти Мар—ҳамат туманидан. «Парвона», Бухоро вилояти Жондор тумани Маданият саройи қошидаги халқ театри, Қўқон шаҳридаги З.Мирзатов номли, Қашқадарё вилояти, Шаҳрисабз Маданият саройи қошидаги халқ театрлари маҳаллий муаллифларнинг асарлари асосида саҳналаш—тирилган спектаклларни намойиш этишди.

Фестивал иштирокчиларининг ижодий чиқишларини нуфузли ҳакамлар ҳайъати аъзоларидан Ўзбекистон халқ артисти Гулчеҳра Жамилова, Ўзбекистонда хизмат кўр—сатган артист Марат Азимов, драматург Ҳайитмат Ра—сул, театртшунос Эсонбой Ўринов ва Тошкент Давлат Санъат институти декани Маннон Убайдуллаевлар ба—ҳолаб бордилар.

—Бу фестивални ўтказишдан бош мақсад ёшларни театр санъатига кенг жалб этиш ва шу асосда аҳолига маданий хизмат қилишни янада яхшилаш,— дейди Ўз—бекистонда хизмат кўрсатган артист Марат Азимов.—Жамоа қатнашчиларининг, ижрочиларининг ижрочилик маҳоратларини юксалтириш, қўйилаётган саҳна асар—ларининг бадиий савиясини ошириш, вилоятларда, ту—манларда қишлоқ аҳолиси учун халқимиз маънавиятига мос келадиган таниқли драматурглар ва маҳаллий му—аллифларнинг асарлари асосидаги спектаклларни саҳ—налаштиришни йўлга қўйишдан иборатдир.

Фестивал якунида ҳайъат аъзолари ғолибларни маълум қилишди. Биринчи ўринга Бухоро вилояти Жондор ту—мани маданият саройи қоршидаги халқ театри лойиқ кўрилди. Иккинчи ўрин Фарғона вилоятидан ташриф буюрган ҳаваскорлар театрига, учинчи ўрин эса Янги—қўрғон ҳаваскорлар театрига насиб этди, ғолиб ва сов—риндорлар қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Суннатилла ИСЛАМОВ

Абдулла ТУРДИЕВ

ШОИРЛИК ҲАМ... ҚИСМАТ ҚЎЙГАН... ОТДИР, БОЛАМ...

ВАТАН

ВАТАН, кўз очасан ҳар тонг қарогда,
Ҳар кеч юрагимга ботасан ВАТАН.
Ўлсам—ўйиб ёзар ИСМИМ тупроққа,
Тепамда тош бўлиб қотасан, ВАТАН!
Тириклик тахти хоҳ, хоҳ фано
бошда—
Бир суюк ОНАсан, ОТАсан, ВАТАН!
Қисмати—бир ҳовуч тупроқ болангни—
Ва мангу қучоқлаб ётасан, ВАТАН!

ДЎППИ

Лоқайд овутамиз гоҳида ўзни—
Дўппи топилгай деб...омон бўлса бош.
Мангуга тарк этмас Ўзбекни—бизни—
Асли дўппиларда акс этар қуёш.

Ногаҳон гупириб ваҳшийлик қонда—
Биринг кўзини бошқаси ўйган.
Қай бир талотўпда...қай бир суронда—
Кўплар дўпписини ...йўқотиб қўйган!

МЎЪЖИЗА

Мен гулларнинг мавжини ичдим,
Шабнамларни ҳидладим тўйиб.
Ишқнинг асов дарёсин кечдим —
Ҳаётимни гаровга қўйиб.

Сўнгсиз уммон — чилвир соч — дарё,
Оҳ! Тўлқинлар мавжида нетдим?!
Чўкиб—чўкиб — мен бахтиқаро
Мўъжизага айланиб кетдим!!

Сезаяпман—сўнгги дамлар умрим оти оқсаяпти,
Худди тордай таранглашиб асаблар ҳам қақшаяпти.
Тиниқлашган фикрларим бир ҳикматни ёқлаяпти—
Шу ҳикматдан отанг қалби шоддир, болам.

Ноёб гавҳар сотиб олдим— ҳалол топиб, йиққанимга—
Ғурур туяр юрағим ҳам пок қавмдан чиққанимга.
Ҳақ йўлида тўғри сўйлаб гоҳ ёқмадим туққанимга—
Ялтоқланиш қон—қонимга ётдир, болам.

Муҳаббатга сиғиндим... оҳ, юракдаги «оҳ»им билан,
Аллоҳ бизни учраштирди бир фаришта— «моҳ»им билан,
Шу бояқиш... бир аёлга Яратгандан умр тилаб—
Она — суюк, Она — буюк зотдир, болам.

Мен юракка умид экдим — ҳар умидга боқиб илҳақ,
О, илоё. Умидларим—Чинор бўлсин умри барҳақ.
«ШОИР...ликдан нима топдим?!»—сен ўйларсан,
ўйларинг — ҳақ!—
Шоирлик ҳам қисмат қўйган отдир, болам.

Ишонаман — уч гавҳарим менинг умрим фузун айлар,
Йўлларимнинг давомини Кун сочидай узун айлар.
Яхшилигим кўз—кўз этиб, ишкомдаги узун айлар—
Бу — қонимдан ёзилган шеър — хатдир, болам.

Чумолилар қачон боқма — доим дон—дун тарафдадур,
Гоҳ тайёрга айёрлар бор—тилим мудом «Ё, раб!»дадур.
Яхшиликка от чоптириб, олқиш олган шарафдадур—
Ҳаром—хариш ҳалолликка мотдир, болам.

Кетмон билан бахт топганлар — мол—давлати лак—лак
эмас,
Ортиб бола—чақалардан... нечун, йўлим — Ҳажга демас?!
Яхшиларга ёндошгину... яхшиларга қилган ҳавас—
Ҳар заҳматинг, боқ, самари — қанддир болам.

Назаримда, гўр Отаман — панд ўқишга ҳали эрта,
Қуёшга тик боққанмисан ҳаётингда бирон марта?!

Ютасан ё ютқазасан — ҳаёт худди сирли қарта—
Меҳнат билан ҳалол ризқинг нақддир, болам.

Мен ўзимни олиб қочдим миннатлининг сув—ошидан,
Тақдиримнинг ипи чигал... айтаверсам — бир бошидан.
Маъни топдим буюк юртнинг ҳар гиёҳи, ҳар тошидан—
«Ёвга—ёвман!»— бу, мендаги онтдир, болам.

Бўйлагин — сен, ҳар бир одам нақ дарахтга ўхшаб кетар,
Болта тегса... томирига ... тани—жони қақшаб кетар.
Қишдан омон чиққан куртак... баҳору ёз, кузга етар—
«Чирт» узилган ҳар япроғи «оҳ»дир, болам.

Халқ айтади: «Олма тушар—ҳар олманинг таг—остига...»
Қобил фарзанд тортгай бешак, қони тоза—ўз наслига!
Шу қон Сизни чорлаб тургай Эзгуликнинг то васлига,
Ўчмоқ бўлган ҳар юракни ёндир, болам.

Панд тинглашнинг келажаги...о, зиёбахш—нурли бўлғай,
Панд айтгувчи кимсалар ҳам беш панжадай турли
бўлғай.
Ҳаёт йўли гоҳо текис, гоҳо нобоп—ўрли бўлғай—
Ҳар бир инсон ўз—ўзига Шоҳдир, болам.

Одамларнинг ғийбатидан... «Мана бундай!» тўйиб
кетдим,
Ғуруримни дўппи айлаб... осмонимга қўйиб кетдим.
«Ўйлайсанми, бу кунингдан?!»—алалхусус, фикр этдим:
Бу... мисоли бедаво дард—бод...дир, болам.

Азал—азал халқим ўзи уруғ сочар шу тупроққа,
Сен ҳам гулу ниҳол эккин ЎЗ—БЕ—КИС—ТОН ...
деган боққа!
Хақгўй элим, иншооллоҳ, айиради оқни оққа —
Бу—боқийлик пештоқида... панд...дир, болам.

Абдуллоҳ... бу — «Аллоҳ қули» мўминларга севикли ном,
Қуёш айни тиккададир... насиб этса узоқдир шом.
Юрагимни баъзан доғлаб яшаяпман — билсанг, мудом—
Оғриқ билан қалам сурмоқ — бахтдир, болам!
ШОИРЛИК ҳам қисмат қўйган отдир, болам!

«Ўзпахтасаноат» корхоналарида

ТОЛА СИФАТИ-ДАРОМАД МАНБАИ

Кейинги йилларда Бу—хоро вилояти пахтачили—гида катта ютуқлар қўлга киритилаётир. Табиатнинг синовлари ва машаққат—ларинғи ишнинг кўзини билиб, енгиб ўтиш нати—жасида ҳосилдорлик йил—дан—йилга ортиб бораё—тир. Ишлаб чиқарилаётган пахта хом ашёсидан оли—наётган толанинг сифати жаҳон бозорлари талабига тўлиқ мос келаётгани ҳам қувончли. Харидори сероб. Демак, даромад манбаи ҳам ортаётир. Йил бўйи пе—шона тери тўккан деҳқон етиштирилган пахтадан кўпроқ манфаат кўрса қувонмай бўладими!

Биз Бухорода бўлгани—мизда вилоят «Пахтаса—ноат» уюшмаси раиси Аҳмад Мирмуллаев ҳузу—рига кириб, илғор корхо—налар ҳақида мақола тай—ёрлаш муддаомизни айтдик. Бирлашма раиси ҳеч икка—ланмай «Қоракўл пахта то—залаш» ҳиссадорлик жамияти ҳақида ёзишни тавсия этди.

Қоракўлликлар бутун дунёга танилган зиёлилари билан бир қаторда тажри—бакор пахтакорлари билан ҳам фахрланишади. Бутун мамлакат пахтакорлари учун оғир келаётган кейинги йил—ларда Қоракўлда юқори на—тижалар қўлга киритилаё—тир. «Қоракўл пахта тоза—лаш» очиқ турдаги ҳисса—дорлик жамиятидан олинган маълумотлар ҳам шу ютуқ—лардан далолат бериб ту—рибди. Пахтани қайта иш—ловчиларга сифатли хом ашё етказиб берилса, бундан хўжалик ҳам, қайта ишлов—фойда билан якунлади. Бу электр энергияси, транспорт ва ёқилғидан тежамкорлик билан фойдаланиш, илғор ва камхаражат технологияларни ўринли ошхонада турли хил лаззатли таомлар тайёрла—нади. Ишчилар сут маҳсу—лотлари билан мунтазам таъминланиб борилаётир. ёрдам олади. Ўтган йили етти нафар пенсияга кузатилув—чиларга шу мақсадда икки ярим миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Ундан ташқари, 2—3 ёшгача фар—занди бор уйда ўтирган оналарга ҳар ойда 20 минг сўмдан қўшимча нафақа тайинланган.

Касаба уюшмаси томо—нидан ишчиларнинг маросим ва маъракалари учун 11,7 миллион, қўшимча ва му—кофотлар учун 83,5 миллион сўм маблағ сарфланган. Йўл қуриш ва ободонлаштириш учун эса 140 миллион сўм ажратилган.

—Ҳиссадорлик жамиятида ўтган йили Қоракўл ва Олот туманлари хўжаликлари ҳамда фермерлари томони—дан тайёрланган 49 минг 174 тонна пахта қайта ишлан—ди,— дейди жамият раиси Меҳмон Янгиев. —Вилоят—нинг тўртта тумани учун бир ярим минг тоннадан ортиқ «Бухоро—6», «Бухоро—8» навли уруғлик чигити тай—ёрланди. Уруғлик сифатига жуда кўп нарса боғлиқ. Шунинг учун ҳам уруғлик тайёрлаш қоида ва талаб—ларига тўлиқ жавоб бера—диган ҳолатда иш олиб бо—рилди. Ўйлаймизки, бу ўз самарасини, ширин мева—сини беради. Биз билан ҳамкорлик қилаётган пах—такорлар бу йил ҳам катта натижаларга эришади.

Биз ҳам ҳиссадорлар сардорининг ниятларига ниятимиз ҳамоҳанглигини билдирдик. Меҳмон Ян—гиев билан хайрлашар эканмиз, у табиатнинг уйғониши, деҳқончилик ишларининг бошланиши, одамларнинг кайфиятини кўтарувчи, меҳнатга ун—довчи — она табиатнинг бетакрор мавсуми—Нав—рўзи Олам билан мамла—катимиз аҳолисини газе—тамиз орқали самимий муборакбод этишини бил—дирди. Янгиланиш, бунёд—корлик ва яратувчилик байрами қутлуғ бўлсин, азиз дўстлар!

Ўринбой КЕНЖАЕВ.

Ривоят

КЕЛИН ИЗЛАГАН ОТАХОН

Қадимда бир деҳқоннинг фарзанди улғайгач, отанинг бошига ўғлини уйлантириш ташвиши тушибди. Аммо кимга? Ота ўғлига муносиб қиз топишга анча қийналибди, чунки ўғли унча-мунча қизга рози бўлмабди.Деҳқон ўғлини жуда ҳам ақлли,одобли қилиб тарбиялаган экан-да.

Ўғлига келин тополмай кўп азият чеккан ота охири бир хийла ўйлаб топибди.

Қўшни қишлоқ кўчасида эшак арава минган бир чол пайдо бўлиб, бор овози билан ширинлик сотаётганини ҳаммага маълум қиларди.

Шунда бирин-кетин қизлар уйларидан чиқиб, ширинлик сотаётган чолни ўраб олишибди.

— Бобо, нима сотаяпсиз?

— Ширинлик, қизларим, ширинлик!

— Қанчадан?

— Мен ширинликни пулга сотмайман. Ким қанча кўп супринди, хас-хашак келтирса, ана ўшанга шунча кўп ширинлик бераман.

Бу гапларни эшитган қизлар чопганларича қўлларига супурги олиб, супринди йиғишга тушишибди.Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, қизлар бирин-кетин уюм-уюм супринди билан чолни ўраб олишибди. Қария кимнинг қанча йиққанлигига қараб ширинлик тарқата бошлабди. Қизлар яна орқаларига қайтиб, кўпроқ ширинлик олиш мақсадида супургига ёпишишар экан.

Шу пайт чолнинг олдига ниҳоятда гўзал бир қиз қўлида бир тутамгина хас билан келибди.

— Йиққан хас-хашагинг бунча кам? — сўрабди қария.— Нима қилай,бобожон,— уйимизни тоза қилиб супуриб қўйгандим, нима, бу ширинликка етмайдими?

— Йўқ, асал қизим, сен қанча ширинлик хоҳласанг шунча бераман.

Чол ортига қайтибди-ю, эртасига ҳалиги қизнинг уйига совчи юборибди.

Шундай қилиб, чол кўнглидаги келинни топганидан мамнун бўлган экан.

М.СИДДИҚОВ

Ҳур сўзлар — Болалик, Баҳорга Таъриф қидирсангиз агарда.

Баҳор болаликдай беғубор Болалик покиза баҳордай.

Спорт оламида

АНТИРЕКОРД СОҲИБАСИ

2004 йилнинг энг яхши енгил атлетикачиси, лангарга таяниб сакраш бўйича Афинада бўлиб ўтган XXVIII ёзги олимпиадаси чемпиони Елена Исинбоева ўзининг фаолияти мобайнида 13-марта жаҳон рекордини ўрнатди. Испания пойтахти Мадридда жойлашган ёпиқ спорт мажмуаларидан бирида ўтказилган Европа чемпионатида у 4 метру 90 сантиметр баландликни забт этди. Унинг бу мавсумдаги тўртинчи жаҳон рекордидир. Елена дастлаб Донецкда ўтказилган мусобақада 4,87 баландликка сакраганди. Бирменгемдаги турнирда эса Елена бу масофани бир сантиметрга оширганди. Галдаги рекорд Франциянинг Льевен шаҳрида содир бўлди-натижа 4,89 см. Мусобақа сўнггида уни ҳамюрти лангарга таяниб сакраш мусобақасининг кўпкарра ғолиби Сергей Бубка табриклади. Еленанинг бу натижаси унга Европа чемпионлигини олиб берди. Эслатиб ўтамиз, спортчининг медаллар музейида айнан бу унвон йўқ эди.

АБРАМОВИЧ ЭНГ БОЙ ХЎЖАЙИН

Американинг «Forbes» ҳафтаномаси 19-марта дунёнинг энг бой одамлари рўйхатини маълум қилди. Рўйхатни Американинг «Microsoft» компанияси хўжайини Билл Гейтс 46,5 миллиард АҚШ доллари билан бошқариб бормоқда. Иккинчи ўринни ҳам америкалик Уорен Баффет (Berkshire Heathaway компанияси хўжайини) 44 миллиард билан банд этган. Россиялик энг бой тадбиркор, «Челси» клуби хўжайини Роман Абрамович 13,3 миллиард доллар билан 21-ўринни эгаллаган. «Милан» клуби хўжайини Сильвио Берлускони эса 12 миллиард доллар билан 25-ўриндан жой олган. Шунингдек, Абрамович энг бой клуб хўжайини деб тан олинди.

КРИС БЕРД ГЕРМАНИЯГА БОРМАЙДИ

Супер оғир вазн бўйича IBF камари соҳиби Крис Берднинг украиналик Кличколарнинг кичиги Владимир билан жанг олиб бориши ҳақидаги ўйлар ниҳоясига етди. Маълум бўлишича, боксчининг хотини Трейси уни Германияга боришига қаршилик қилган. Бу эса ўз-ўзидан учрашув ўтказилмаслигини билдирди. Крис Берд ўз интервьюларида Владимирга қарши рингга чиқишни жуда истаётганини айтиб ўтган эди. Аммо у хотинининг раъйини қайтара олмаган.

Энди Владимир ким билан жанг олиб боради деган савол сўроқ остида қолаётган бир пайтда, унга дарҳол рақиб топилди. Белоруслик Виталий Ляхович унга муносиб рақиб бўлишини айтиб, кичик Кличкони рингга чақирди. Бу учрашув 23 апрел куни Германиянинг Дортмунд шаҳрида бўлиб ўтади. Профессионал бокс мутахассислари томонидан WBC камари соҳиби, сайёрамизнинг айни кунлардаги энг кучли боксчиси Виталий Кличко билан жанг олиб борадиган америкалик Хассим Раҳмон ўртасида ўтадиган учрашув кунини эълон қилди. Бу «муштлашув» 30 апрел куни Нью-Йоркда бўлиб ўтади.

Ислом ТИЛЛАБОЕВ

Ғаройиб олам

АЖОЙИБ ҚОНУНЛАР

● Ер юзида турли хил миллат вакиллари бўлгани каби уларнинг қонун-қоидалари ҳам турлича бўларкан. Масалан, Калифорнияда ковбой ботинкаларини иккита сигири бўлмаган киши кийиб юриши мумкин эмас.

● Яна шу мамлакатда судда кўрсатма бераётган кишининг йиғлаши маън этилган.

● Бу ерда ички кийимда машина ювганларга нисбатан катта жарима солинаркан.

● Аризонанинг Моухейв Каунти шаҳрида совун ўғирлаган киши ўша совун тугагунча ювинишга мажбур этиларкан. Яхшиямки, совунлар ғиштдай-ғиштдай эмас! Бўлмаса, ким биларди дейсиз.

● Яна бу мамлакатда музқаймоқни чўнтакда олиб юрганларга, аёллар олдида беадаблик қилиб тупурганларга нисбатан ҳам жарима жорий қилинган.

● Агар бу шаҳарда кимдир бирор кактусни нобуд қилгудай бўлса, 25 йил қамоқда ўтиришига тўғри келади. Ҳаммасидан энг қизиғи, турмушга чиқмаган аёлларни балиқ овига ёлғиз бориши тақиқланганлиги.

● Глоуб шаҳрида эса кўчада ҳиндулар билан карта ўйнаш маън этилган.

● Алабамаликлар эса ўз хотинларига сал ўйлаброқ муомала қилишларига тўғри келади. Улар учун қуйидагича қонун бор: Бу ерда эркаклар хотинларини бош бармоқларини диаметиридан йўғонроқ таёқ билан ургудай бўлса, зудлик билан белгилаб қўйилган жаримани тўлашга мажбур қилинаркан.

● Оклахомада шаҳар меридан рухсати бўлмаган итларни учтадан ортиқ тўпланиб туриши таъқиқланган. Ана шунақа гаплар, одамзод нималарни ўйлаб топмайди дейсиз!

М. РАҲМАТОВ ТЎПЛАДИ.

Илоҳий қувватга ишонасизми?

ТАҚВОДОР ШОИРА

Яқинларининг айтишича, рус шоираси Марина Цветаева ўта художўй, шу билан бирга келгусида юз берадиган воқеа-ҳодисаларни олдиндан айта олиш қобилиятига эга бўлган ва буни у қариндошларидан сир тутмаган. Лекин у ўзидаги илоҳий қувватни авлиё Иосааф Белгородскийдан олишини синглиси Анастасиядан бошқа ҳеч кимга айтмаган экан.

Православлар Екатерина II даврида Епископ бўлган, вафот этгач хушбўй ҳид таратувчи мурдаси кумуш саркофатга жойлаштирилиб дафн этилган авлиёнинг сағанасига фақат Рождество арафасида келиб, уни зиёрат қиларди-лар. Зиёратчилар орасида,албатта, Марина ва унинг синглиси ҳам бўларди. Авлиёнинг хоки бошқа зиёратчиларга қандай таъсир қиларди, билмадигу, лекин Марина унга яқинлашган сари яқин ўртада Цветаевалар авлоди бошдан кечирадиган ташвишли ва қувончли кунлар ҳақида аниқ башорат қила бошларди. Бундан ташқари у севимли Ватанини олдинда нималар кутаётганини ҳам айта оларди.

Ҳукумат алмашгач, болшевиклар ибодатхона майдонига ҳеч кимни яқинлаштирмай қўйишди. 1921 йилда ҳамон ўзидаги фазилатни йўқотмаган Марина сингли-сига Авлиё Иосааф уни тарк этмаганини, аксинча, ҳар тун тушига кириб, ҳолидан хабар олишини айтиб берганди.

Марина синглисига бу ташвишли хабарни билдирганидан сўнг хасталаниб, ётиб қолди. Унинг касали қисман шолга ўхшаб, кўзига турли қўрқинчли нарсалар кўриниб, алаҳсирарди. Анастасиянинг хаёлидан авлиёнинг жасади қўйилган жойни қидириб топиб, уни ўз ўрнига қайтаришларини сўрамаса, опаси ўлиб қолиши мумкинлиги ҳақидаги ўй кетмас эди. Анастасия Ивановна ўзининг «Ғаройиб ва ғаройиботлар ҳақида» деб номланган китобида бу ҳақда ёзган.

Авлиё Иосааф руҳининг Марина Цветаеванинг ҳаёти ва ўлимига фожиали таъсири хусусида адабиётшуносликда аниқ бир фикр билдирилмаган. Унинг синглиси билдирган далиллар эса, жуда оз.

Бироқ Анастасия Ивановна А.Пушкиннинг ижодини ўрганаётганида Марина шоир умрининг охири-1937 йил лабиринтлари бўйлаб уни авлиё Иосаафнинг руҳи «етаклаб» юргани, бироқ келгусидаги шахсий ҳаётини «кўриш»га йўл қўймаганини айтиши қизиқ эмасми? У денгиз тўлқинига ўхшаш товушлар орасидан авлиёнинг:«Художўй, ҳалол ва адолатли инсонларнинг мурдаси ҳам пок бўлади» деган овозини эшитганлигини маълум қилади.

Нима учун ўзини худо йўлида хизмат қилишга бағишлаганлар ўлгандан кейин ҳам тирикдек бўлишади ёки тириклигида одамларга фақат ёмонлик қилганларнинг мурдаси гўрга олиб борилмасданоқ айний бошлаши кўпдан бери мавжуд бўлган жумбоқ. Унинг тагига етиш учун кўплар бош қотирмоқда.

«Аллоҳ мутеъ ва мўмин бандаларга мангуликни инъом этади, бадбин инсонларнинг мурдаси эса, иблисга қурол бўлиб хизмат қилади» деб ёзганди Марина Цветаева. Бу фикрда инсоният учун зарур бўлган бир олам маъно яширинган десак, хато қилмаймиз.

Хориж матбуотидан Г.ДИЛМУРОДОВА таржимаси.

НИМА? ҚАЧОН? ҚАЕРДА?

СОВУТГИЧ

Бугунги кунда бизнинг кундалик эхтиёжимиз учун ўта зарур буюмлардан бири совутгич бир вақтнинг ўзида уч олим-англиялик Жон Лесли, франциялик Франсуа Карре ва олмониялик Фердинанд Виндхаузенлар томонидан деярли бир вақтнинг ўзида, яъни XIX асрнинг ўрталарида бир-биридан бехабар ҳолда ихтиро қилинган.

1887 йили Парижда бўлиб ўтган саноат кўргазмасида биринчи марта совутгич намойиш этилган. Бу совутгичлар содда, катта, тежамсиз бўлиш билан бирга ҳаракат тартиби ҳам доимий эмасди. Озиқ-овқатлар 2-3 кун сақланарди, холос. Аммо бу янгилик ўша вақтда барибир катта шов-шувга эга эди.

ВЕЛОСИПЕД

Бу йил ўзининг 165 ёшини «нишонлаётган» икки оёқли транспорт-велосипедни биринчи бўлиб Шотландия фуқароси Кирпатрик Мак Миллан 1840 йили ихтиро қилган.

ГАЗЕТА

Биринчи газета Венецияда, XVI аср бошларида пайдо бўлган. Бу ердаги маддоҳ ва жарчилар хабарларни оқ қоғозга тош босма билан босиб, бадиий безаб сота бошлаганлар. Дастлаб бундай қоғозлар бир газета-«бир танга» (Венеция пул бирлиги) турган. Бора-бора бу сўз оммалашиб, мазкур нашрлар газета номини олиб кетган.

МУЗҚАЙМОҚ

Нафақат болаларга балки, биз катталар учун ҳам севимли бўлган музқаймоқ ўта қадимий неъмат ҳисобланади. Унинг келиб чиқиш тарихи эрамиздан аввалги замонларга, иссиқ мамлакатларга бориб тақалади.

Буюк саркарда Искандар Зулқарнайн Ҳиндистонни забт этган пайтида у ҳиндларнинг ажойиб анъанасидан ҳайрон қолган, яъни улар жазирама кунларда музлатилган сутни шимиб ўтиришаркан.

ТЕМИР ЙЎЛ

Маълум бўлишича, 1764 йили қирол Людовик XVI буйруғи билан Париж шаҳрида узунлиги бор-йўғи 100 метр бўлган илк темир йўл қурилган. Унга қирол тушган арава ўрнатилиб, кўплаб хизматчилар ёрдамида юргизилган.

ҲАЙВОНОТ БОҒИ

Сайёрамиздаги энг қадимий ҳайвонот боғи эрамиздан аввалги I асрда Рим императори Август буйруғи билан ташкил этилган. Унда жаҳоннинг турли мамлакатларидан келтирилган 3500 жонивор яшаган.

З. ВАҲОБОВА тайёрлади.

«МЎЪЖИЗАЛАР МАЙДОНИ» МУЗЕЙИ

Дунёнинг кўплаб мамлакатлари севиб томоша қиладиган «Мўъжизалар майдони» кўрсатувига ўзингизга маълумки, ҳеч ким қуруқ қўл билан бормайди. «Топган гул келтирар, топмаган бир боғ пиёз» деганларидек кўрсатув ташкил бўлгандан бери қатнашувчилар нималарни совға қилишмади дейсиз.

Кўрсатувни ташкил қилган ва илк бор олиб борган Влад Листьев биринчи қатнашувчи томонидан келтирилган совғани олар экан, беихтиёр ушбу совға «Мўжизалар майдони» музейига, деб юборади. Ваҳоланки, ўша пайтда ҳеч қандай музей бўлмаганди. Аввал келтирилган совғалар Влад Листьев хонасидан жой оларди. Кейинчалик Леонид Якубович хонасига жойлаштирилди. Бора-бора совғалар кўпайиб «Останкино» телемаркази кориорларига ҳам қўйила бошлади. Бир тасаввур қилинг, бир йилда 52 марта ўйин ўтказилар экан. Ҳар ўйинда 9 қатнашчи иштирок этади. Уларнинг ҳар бири ноёб совғалар билан ташриф буюришади.

Ҳозирда ушбу совғаларни қизиқувчилар келиб ўз кўзи билан кўришлари учун ВВЦ нинг марказида музей ташкил қилинган. Ушбу музейга бир ярим мингтага яқин совғалар жойлаштирилган бўлиб, ҳар икки ойда музей ходимлари буюмларни ўрнига янгисини қўйиб алмаштириб туришади.

Ушбу музейда Улуғ Ватан уруши қатнашчисининг Берлингача кийиб борган каскасидан тортиб, қимматбаҳо ҳисобланган қадимий осори атиқаларгача учратиш мумкин. Музейга томошага келганлар бу ердаги миллий кийимларни кийиб кўриш ва бу кийимларда суратга тушишлари ҳам мумкин.

Гоҳида совғалар ичида антиқалари ҳам учраб туради. Бир марта бир қатнашчи юк машинасида ўз қўли билан ғиштдан ясаган ҳақиқий рус печкасини келтирган эди. Печь бир неча вақт студияда съёмкаларга ҳалақит қилиб турган, кейин сирли равишда ғойиб бўлган.

Ҳа, уни кўрсатув ташкилотчиларидан бири ўз дала ҳовлисига олиб кетган бўлса керак.

Р.ИСМАИЛОВА тайёрлади

МАСЛАҲАТХОНА

● **Совуқ ичимликларни шишанинг оғзидан ичиш соғлиққа зарардир. Чунки, юрак қисқариши суюқликни хўплашга мослашган. Шунинг учун ҳам уни пиёлага қуйиб ичиш кони фойдадир.**

● **Эрталабки нонуштага хасип, колбаса, сариёғ, қаймоқ, шакарли нон ва чой тановул қилинса, бу экологик жиҳатдан тоза бўлмайди ва саломатликка зиёндир.**

● **Агар нонушта куйдирилган сариёғ, узум, чой, суви қочган нон ҳамда асалдан иборат бўлса, экологик жиҳатдан тоза нонушта ҳисобланади.**

● **Ҳаммомда совуқ сув ичиш ўз-ўзига душманликдир. Бу ҳол кўп ўтмай турли хасталикларни келтириб чиқаради. Ҳатто ҳаммомдан чиққач ҳам кун бўйи совуқ ичимлик ичмаганингиз маъқул.**

● **Товуқ гўштидан чиққан суякларни чиқиндига ташлашга шошилманг, уларни туйиб, кепак ва майса аралаштириб, товуқларингизга беринг. Шундан кейин товуқларингизнинг тухум қилиши 2-3 баробар кўпаяди ва бу тухумлар анча фойдалидир.**

● **Ўрик довуччаси – ғўраси қон ва қанд касаллигига даво.**

● **Баҳорда, «илик узилди» фаслида наъматак қайнатмаси ҳамма учун қувватбахш чой ҳисобланади.**

● **Куя капалакларни йўқ қилишни истасангиз, ликопларга қатиқ ёки қатиқ зардобини солиб, у ер-бу ерга қўйиб қўйинг. Кушандалар қирилиб кетади.**

МАНСУБА тўплади.

БАЙРАМ ДАСТУРХОНИНГИЗГА

«НАВРЎЗ» ТОРТИ

МАСАЛЛИҚ: 1 стакан қаймоқ, 2 стакан шакар, 280гр.сариёғ, 0,5 банка қуюлтирилган сут, 3 стакан ун, 1 дона тухум, сода.

ТАЙЁРЛАШ: Идишга қаймоқ қуйиб, унга 1 стакан шакар,30гр. юмшатилган сариёғ қўшилади. Улар аралаштирилгач, 3 стакан ун, 1 чой қошиқда сода солиб, юмшоқ хамир қорилади. Хамирни қолипга мўлжаллаб 4 ёки 6 қисмга бўлинади ва ёйиб пиширилади. Кулчаларга крем суртиб, тортнинг устини дидингизга қараб баҳор нафаси билан безатинг, сумалак учун кўклатилган буғдой майсаларидан фойдаланишингиз ҳам мумкин.

КРЕМ ТАЙЁРЛАШ: 250 гр.сариёғ, 1 стакан шакар, қуюлтирилган сут, тухум аралаштирилади. Аралаштириш жараёнида 2 марта 3 ош қошиқда қайнатилган совуқ сут қўшилади.

ЭНГ, ЭНГ, ЭНГ...

Энг ёш оила Швейцариянинг Боден кўли яқинидаги Линдау деган шаҳарчада яшайди. Улар Бланка ва Оливер Граллолардир. Шундай бўлса-да, уларнинг тўрт нафар: олти ёшли эгизаклар – Стефания ва Ивона, уч ёшли Оливер ва бир яшар Женнифер исмли фарзандлари бор. Болаларни тарбиялашда уларнинг бувилари – Бланканинг 38 ёшли онаси қарашади.

***

Энг кичик магнитофонни жаҳонга донғи кетган Япониянинг «SONY» фирмасининг мутахассислари ишлаб чиқди. Магнитофон кассетасининг ҳажми почта маркаси билан тенг бўлиб, яъни қалинлиги 5 миллиметр, узунаси 3 сантиметр, энига эса 2,15 сантиметр. Кассета стандарт ҳолатидан тўрт марта кичик бўлишига қарамай, 2 соат айланади.

***

Энг осон тил тилшуносларнинг айтишича, гавайликларнинг полинезия шеваси ҳисобланар экан. Унда атиги бор-йўғи 6 та ундош, 5 та унли бор. Бундан ташқари бирорта ҳам талаффузи қийин сўзлар йўқ. Аммо бу тилни ўрганиш кўпам осон эмас. Чунки 11 товуш имлосидан жаҳон тиллари конструкциясидаги сўзларни тузиб кўринг-чи!

***

Дунёда энг эски ер ости йўли Франциянинг Тулон шаҳрида бўлиб, 1681 йили қазилган ва ҳозирги кунгача ундан фойдаланиб келинади. Бу лаҳмнинг узунлиги 157 м, эни 7 м, баландлиги эса 8 метрдир. Қизиғи шундаки, у шу пайтгача бирор марта ҳам қайта таъмирланмаган, яъни бунга эҳтиёж сезилмаган.

***

Энг катта кинотеатр «Radio City Music Hall» деб номланиб, у Нью-Йорк шаҳрида жойлашган. Ушбу муҳташам сарой ўзига 5910 кишини сиғдира олади. Янги кинофильмлар премьераси, қизиқарли тадбирлар айнан шу ерда бўлади. Кечки сеанслар пайтида кинотеатр одамлар билан лиқ тўлади.

С. ШОШИЙ тайёрлади.

Milliy tiklanish
Муассис: Миллий тикланиш демократик партияси

Бош муҳаррир: Иброҳим ҒАФУРОВ

Нашр муҳаррири: Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ

Газета 014-рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма: Г — 227. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда .

Газета IBM компютерида терилди ва саҳифаланди.
Саҳифаловчи: Раъно ИСМАИЛОВА
Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32 уй

Телефонлар: қабулхона — 133-67-51, бўлим —136-58-80, реклама ва эълонлар бўлими — 136-58-73

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Босишга топширилди 20.00